

nieuwe
zomers

Frankelandgroep

Kunst
in beeld

Een zomer vol
activiteiten

editie 3 | 2026

Feestelijke opening van de nieuwe dagbesteding	4
Mantelzorgrubriek	6
Parkinson: medewerkers leren en ontwikkelen	8
Van toen	10
Agenda Alzheimer Café en Parkinson Café	13
Column	14
Op pad met de Roze Salon	16
Een creatief uitstapje	18
Agenda Roze Salon	20
Bij de peuters op bezoek	21
Nostalgische Camping Driedaagse	23
Judoka, trainer en vader Peter Lagerwaard	26
Klok verzetten	29
Op naar een nieuw hoofdstuk	33

Walk of the world: de Nijmeegse Vierdaagse	34
De rol van de hersenen in makkelijke taal	36
Ijsjes in de Ontmoetingstuin	37
Het vakantiegevoel	41
Eten en drinken bij de Frankelandgroep	44
Op de koffie bij...	46
Hello goodbye	49
Om even bij stil te staan	50
La Sorpresa: genieten onder de Spaanse zon	52
Oog op de natuur	54
Kunst in beeld	56
Een feestelijke start van de zomer	59
Leven in vrijheid	60
Liefde is...	64

Tropische tuinmiddag	66
Glorieus optreden in het Jacobs Gasthuis	67
Boekentip	68
Uitkomsten cliëntenraadpleging	70
Samen genieten op de duofiets	73
Textielkunst met inhoud	75
Stadsarchief Vlaardingen	76
ZorgkaartNederland in beeld	81
Voor in de agenda	82
Met de strandrups op pad	84
Surinaams smullen op de afdeling	85
Herinneringen aan de oorlog	86
Podia uitgelicht en Exposities	89
Puzzeltijd	90

Kleine gebaren, groot verschil

Door Natalie Harkes, directeur beheer Frankelandgroep

Elk seizoen heeft zijn eigen charme. Ik houd van de lange zomeravonden, maar ik geniet ook van de natuur en de gezelligheid van de herfst. De bladeren aan bomen en planten verkleuren in prachtige gele, oranje en rode tinten. Het wordt wat koeler buiten en binnen maken we het weer gezellig. En in het najaar is het tijd voor stampot en spruitjes. Heerlijk!

Ook binnen onze organisatie brengt de herfst een fijne sfeer met zich mee. In de tuinen ziet u de bladeren verkleuren en verschillende activiteiten staan in het teken van de herfst. Misschien geniet u binnenkort van een lekkere stampot of een herfst High Five-diner in een van onze brasserieën. En voor we het weten, komt Sinterklaas weer in het land met speculaas, pepernoten en andere lekkernijen.

En daar kunnen we allemaal aan bijdragen. Of u nu bij ons woont, thuis zorg of ondersteuning ontvangt, mantelzorger, vrijwilliger of medewerker bent: samen zorgen we voor een warme en prettige omgeving. Laten we er met elkaar een mooie en gezellige herfst van maken.

Ik wens u veel leesplezier en een mooie nazomer toe!

Voor mij zit gezelligheid vaak in de kleine dingen. Samen een kop koffie of thee drinken, genieten van iets lekkers, een spelletje doen of een mooi gesprek voeren. Het zijn vaak juist die kleine momenten die een dag bijzonder maken.

Dat zien we ook elke dag terug binnen onze organisatie. Aandacht voor elkaar, warmte en betrokkenheid zijn van grote waarde. Een glimlach, een vertrouwd gezicht, een luisterend oor of een leuke activiteit kan veel betekenen. Kleine gebaren maken vaak een groot verschil.

Feestelijke opening

van de nieuwe dagbesteding in Harg-Spaland

Door Gino de Lange, coördinator welzijn

Op dinsdagochtend 4 augustus werd de nieuwe dagbestedingsruimte in Harg-Spaland feestelijk geopend. Tussen 10.00 en 12.00 uur waren medewerkers en bewoners van harte welkom om een kijkje te komen nemen in de prachtig vernieuwde ruimte.

Onder het genot van een glas champagne, een stukje gebak en een kop koffie of thee werd samen stilgestaan bij deze bijzondere mijlpaal. De sfeervolle klanken van een saxofonist zorgden voor een feestelijke en ontspannen ambiance, waardoor bezoekers zich direct thuis voelden in de nieuwe omgeving.

Hoewel de opening zelf een ontspannen en feestelijk moment was, ging daar een periode van hard werken aan vooraf. Achter de schermen is maandenlang gewerkt aan de realisatie van de nieuwe dagbesteding. De voormalige fysiotherapieruimte werd samengevoegd met het voormalige kantoor van coördinator welzijn & vrijwilligers.

Het resultaat mag er zijn: een stijlvolle, ruime en moderne huiskamer die van alle gemakken is voorzien en volledig is ingericht om deelnemers een prettige, comfortabele en inspirerende dag te bieden.

Meer dan een mooi uiterlijk

De nieuwe dagbesteding is meer dan alleen een mooie ruimte. Het is een plek waar ontmoeten,

ontspannen, bewegen en deelnemen aan activiteiten centraal staan. Om dit nieuwe initiatief verder vorm te geven, zijn de afgelopen periode nieuwe medewerkers en vrijwilligers geworven. Samen zetten zij zich in om van de dagbesteding een waardevolle ontmoetingsplek te maken waar deelnemers zich welkom en gezien voelen.

In de opstartfase is de dagbesteding geopend op dinsdag, woensdag en donderdag. De komende maanden zal verder worden gewerkt aan het uitbreiden en ontwikkelen van het aanbod, zodat steeds meer bewoners kunnen profiteren van de mogelijkheden die de nieuwe voorziening biedt.

Kom gerust eens kijken!

Bent u nieuwsgierig geworden naar de nieuwe dagbesteding (Willem Adriessenlaan 2, Schiedam)? Bewoners van de aanleuncomplexen Groenzicht, Meerzicht en Menuet & Suite zijn van harte uitgenodigd om eens langs te komen. Maak kennis met de ruimte, ontmoet andere bewoners en ontdek wat de dagbesteding te bieden heeft.

Het hoort er gewoon bij

Naast mijn redactiewerk ben ik ook vrijwilliger op afdeling 5-7 in locatie Frankeland, waar ik op de maandagavonden spelletjes doe of een praatje maak met de bewoners.

Op afdeling 5 woont mevrouw De Vries. Een altijd keurig geklede dame, met 25 jaar ervaring als verkoopster bij Hunkemöller in Rotterdam, die het altijd leuk vindt om herinneringen op te halen. En met veel blijdschap vertelt ze dat haar man iedere dag langskomt, behalve op de dinsdag, want dan is hij vrijwilliger bij de handbalvereniging. "Wat een toewijding," denk ik bij mezelf. Deze man wil ik voor deze rubriek graag eens spreken.

En zo zit ik een paar dagen later in gesprek met de 85-jarige meneer De Vries. Hij is blij dat zijn vrouw hier woont. Het ging thuis niet meer. Zijn vrouw was gevallen en had haar heup gebroken en toen dat bijna was hersteld, viel ze weer en brak ze haar arm. Zijn vrouw had meer toezicht nodig en gelukkig kwam er anderhalf jaar geleden een plekje vrij op afdeling 5. Op afdeling 5 wonen met name mensen waarbij het brein niet meer goed werkt. Dat valt op dit moment wel mee bij mevrouw De Vries.

Maar ook bij haar heeft de arts vastgesteld dat het brein wat achteruit gaat.

Mevrouw De Vries heeft erg moeten wennen aan de nieuwe plek. Ze vond het moeilijk om aan te sluiten bij de mensen die flink in de war zijn en waarvan sommige mensen ook nog eens heel slechthorend zijn.

"De zusters hebben het al druk genoeg,"

Nu kom ik bij de belangrijkste taak die meneer De Vries zichzelf heeft opgelegd, namelijk: zijn vrouw het naar haar zin laten krijgen op de afdeling.

Hij liet aan zijn vrouw zien dat je best een geintje kan maken met de bewoner die erg slechthorend is en adviseert haar zich niet te focussen op de bewoner die loopt te mopperen. Hij stimuleert haar ook om met

activiteiten mee te doen, daar ontmoet ze weer andere mensen en is ze ook even van de afdeling af. Meneer De Vries weet precies welke activiteiten zij leuk vindt en brengt haar daar dan ook naar toe.

Ik merk aan alles dat meneer De Vries dat totaal geen opoffering vindt. Hij vindt het fijn om bij zijn vrouw te zijn. De vrouw die hij 60 jaar geleden ten huwelijk heeft gevraagd, waarmee hij twee prachtige dochters heeft gekregen en ook nog eens lieve kleinkinderen.

Als ik meneer De Vries zo beluister is zorgen voor elkaar gewoon wat er bij hoort. Hij doet ook de was voor zijn vrouw en houdt in de gaten of er nog shampoo of tandpasta nodig is en neemt dat op tijd mee. En als hij zo met zijn vrouw in de huiskamer zit vindt hij het de gewoonste zaak van de wereld om ook eens de vaatwasser in of uit te ruimen. "De zusters hebben het al druk genoeg," zo zegt hij. En meneer De Vries

heeft zelfs de vaatwasser weer aan de praat weten te krijgen toen hij stuk bleek te zijn.

"Ik kan niet stilzitten," zegt meneer De Vries. "Dus doe ik dit graag voor de zusters. En ik blijf niet altijd met mijn vrouw op de afdeling hoor. We gaan ook wel eens beneden koffiedrinken of lunchen. Dan zijn we er weer even tussenuit."

Dat zorgen voor elkaar wordt ook extra zichtbaar wanneer meneer het volgende vertelt. "Een paar weken geleden was het mij toch allemaal even teveel geworden. Mijn dochters zagen het aan mij en opperden om een

paar nachtjes te gaan logeren bij mijn broer. Maar ja, hoe moet het dan met Riet?" aldus meneer De Vries. Maar zijn dochters trokken gelijk een plan. De ene dag nam de oudste dochter moeder en kleinkind mee naar de dierentuin en de tweede dag hebben ze met hun moeder een bezoek gebracht aan haar zussen.

Dus ook de dochters vinden het heel normaal om er voor elkaar te zijn. De oudste dochter is de directe contactpersoon met de zorgmedewerkers en regelt afspraken met bijvoorbeeld de arts. De jongste dochter komt ook graag bij moeder op bezoek.

En de dochters komen ook regelmatig bij hun vader eten om ook daar te kijken of het allemaal nog wel goed gaat.

Meneer De Vries is meestal tussen 11.00 en 15.00 uur bij zijn vrouw in Frankeland. Het Frankeland dat nu ook een beetje zijn tweede thuis is geworden. Waar hij goed contact heeft met de zorgmedewerkers en waar met hem wordt meegedacht hoe hij in Frankeland kan vieren dat hij en zijn Riet al 60 jaar zijn getrouwd. Dat wordt een mooi feestje in de brasserie! Ik zie een tevreden man voor mij en dank hem hartelijk voor dit warme gesprek.

Parkinson:

ook op dit gebied blijven onze medewerkers leren en ontwikkelen

Door Clara Jol-Molenaar, scholingscoördinator,
namens team Leer- en Ontwikkelcentrum Frankelandgroep

Binnen onze organisatie vinden wij het belangrijk dat cliënten en mantelzorgers kunnen rekenen op deskundige medewerkers. Medewerkers die niet alleen met aandacht zorgen, maar ook weten waar zij op moeten letten. Dat geldt voor veel onderwerpen in de zorg en dus ook voor Parkinson(isme).

De koers van Frankelandgroep is erop gericht om de zorg voor mensen met Parkinson(isme) verder te ontwikkelen. Door blijvend te investeren in kennis en scholing zorgen wij ervoor dat cliënten kunnen rekenen op deskundige en passende ondersteuning.

Signalen herkennen

De ziekte van Parkinson kan zich op verschillende manieren laten zien. Soms is het zichtbaar door bepaalde bewegingen, trillen of stijfheid. Maar er kunnen ook veranderingen zijn in aandacht, geheugen, stemming, slaap, pijn, eten en drinken of de spijsvertering. Juist daarom is het belangrijk dat medewerkers signalen herkennen en weten met wie zij kunnen overleggen.

Het Leer- en Ontwikkelcentrum van de Frankelandgroep draagt hier zorg voor. Op het gebied van de ziekte van Parkinson zijn daarom in het komende jaar vijf scholingsmodules gepland. In deze modules leren medewerkers o.a. hoe zij veranderingen kunnen signaleren, hoe zij dit goed beschrijven, welke behandelaars betrokken kunnen worden en hoe zij de zorg zo goed mogelijk kunnen afstemmen op de cliënt. Alle disciplines die wij in huis hebben, zoals onze fysiotherapeuten, ergotherapeuten en logopedisten zijn hier vanuit hun eigen expertise bij betrokken.

Wat merkt u hiervan, als cliënt of naaste?

Cliënten en mantelzorgers zullen in de praktijk merken welke medewerkers in dit specialisme geschoold zijn. Zij kijken met extra kennis naar signalen van de ziekte van Parkinson, weten wanneer overleg nodig is en kunnen beter aansluiten bij wat een cliënt op dat moment nodig heeft. Zo blijven wij samen werken aan deskundige, warme en passende Parkinsonzorg.

Wie niet sterk is, moet slim zijn: modewijsheid uit de jaren veertig

“Oh kijk nou, er was vast uitverkoop in de gordijnen-zaak! Dit brengt me gelijk op een idee want ik heb nog wat nodig voor dat feest binnenkort, weet je wel.” Een gesprek tussen twee Gen Z (de generatie die doorgaans is geboren tussen 1997 en 2012, volgend op de Millennials, red.) meiden; opgevangen tijdens mijn bezoek onlangs, aan het Kunstmuseum in Den Haag. Ze doelen op de avondjurk van ontwerper Karim Adduchi: een zwarte wollen top met glaskralen boven een waterval van zwart en wit wollen lint met franjes en gekleurde wollen (gordijn) kwastjes, afkomstig van verschillende plaatsen in Marokko (zie foto 1).

Foto 1

Foto 2: Rich Mnisi, Xibelani rok gemaakt van 5 km wol, gebaseerd op de Tsonga cultuur, gemaakt in Zuid-Afrika, Hiya Kaya '21, collectie 2021

Hun woorden hebben een bijzonder effect op mij, want de rest van de tentoonstelling Reflections on Fashion over 40 jaar modecollectie kijk ik met andere ogen naar de getoonde stukken. Verderop valt me een bijzonder rokje op. Ontwerper Rich Mnisi baseerde het op de Tsonga cultuur en maakte het van 5 kilometer (!) wol (foto 2).

Van beide ontwerpen is het niet zeker of het achterliggende idee ervan recycling was, maar mijn eigen gedachten gaan wel die kant uit. Onze omgang met materialen, en dan meer specifiek de omgang met materialen in de mode, is nogal veranderd. Mode is op dit moment een van de meest verspillende industrieën. Alleen al in Nederland wordt jaarlijks driehonderd miljoen kilo textiel weggegooid. De helft hiervan dumpen we in de textielbakken, de andere helft gaat via het afval gelijk de verbrandingsoven in. Een dikke 5% van de hele productie wordt zelfs vernietigd voor het ooit een eigenaar heeft gehad. In 2030 moeten producenten minimaal 75% van hun ingezamelde textiel hergebruiken of recyclen, maar men blijft vooralsnog steken op een schamele 25%. Zonde toch.

Hoe anders was dat in de jaren veertig en vijftig: een tekort aan stoffen en makers leverde allerlei tips op voor hergebruik, verbouwen, aanpassen, inkorten, uitleggen. Een duik in de archieven van het Streekmuseum Vlaardingen levert fantastische documentatie én inspiratie op. Het boekje 'Hoe maak ik van oude kleren nieuwe' bevat een schat

aan informatie die iedere duurzaamheidslievende/naaigrage Gen Z'er zou doen watertanden. Alle vaardigheden nodig voor hergebruik en verbouwen van kleding staan duidelijk en uitgebreid beschreven. Van een versleten damesjas wordt een kindermanteltje gemaakt. Snelgroeiende kinderen vormen geen kledingprobleem maar een uitdaging als je weet wat je moet doen: een prachtige reep stof in het midden of in de zijnaden en hup, je hebt een grotere maat die weer even mee kan. Rokken die te smal zijn geworden worden compleet gerenoveerd door klokken banen in te zetten in een andere stof, vrolijk, zwierig en efficiënt! Uit een tricot onderjurk van moeder worden directoires (onderbroeken) gefabriceerd maar ook een meisjesonderjurk behoort tot de mogelijkheden. Uit een overhemd van pa toveren ze een blouse of een jurkje of een schortje, wat je maar wil. Een onderjurk ontstaat met wat vaardigheid uit de voering van een mantel en uit een huishoudschort komt een speelpakje tevoorschijn. Een ware goudmijn, dit boekje.

In de Libelle van 5 juli 1940 ontdek ik een prachtig stukje vindingrijkheid én zuinigheid. Textiel stond toen al op de bon maar voor coupons van 125 centimeter was er een ontheffing, die mochten 'bonloos' verhandeld worden. Over de breedte van de lap stof werd niet gerept in de verordening. En dat was pure

winst want met een lap van 125 centimeter op een standaard-breedte van 140 centimeter, daar kun je een hoop mee, getuige het artikel! Een oudere mantel wordt modieus aangepast door nieuwe pofmouwen, een aangepast kraagje en stoere zakken. Een pakje wordt aangepakt met een vers kraagje, extra banen stof in de rok en een nieuwe strook stof die de versleten knoops-gaten verbergt. Als dan ook nog de mottige bovenkant van de mouwen wordt vernieuwd, tja dan

is het geluk van de naaister/bezitster compleet. En dit alles dankzij een maas in het bonnensysteem. Ook de opgeschoten dochter kan verblijd worden door een strook aan de jurk te zetten waardoor de spichtige knieën niet al te zichtbaar zijn, een strik erbij, stroken aan de mouwen en het is simpelweg een hele nieuwe jurk geworden. Zoals Libelle schrijft, wie niet sterk is moet maar slim zijn!

Toen werd men gedreven door tekorten, en tekort stimuleert creativiteit, getuige de tip voor het midden-door knippen van versleten lakens, dan 180 graden draaien en weer aan elkaar zetten zodat buitenste helft nu in het midden zit en de versleten helft aan de buitenkant, hoe geniaal is dat?! Nu is er overschot van

alles en dat stimuleert schijnbaar oeverloos kopen... hoe krijgen we die heerlijke creativiteit weer terug?

Gelukkig is er goed nieuws: veel jongeren, met name generatie Z, zijn fan van hergebruik, repareren en aanpassen van kleding. Niet gedreven door noodzaak, maar door goede wil en bewustzijn voor onze leefomgeving. Ze zijn erg gemotiveerd om te leren want het verwerven van de benodigde vaardigheden ondersteunt hun creativiteit en dat

levert vrijheid, onafhankelijkheid van de industrie én bijzondere stukken op.

Dus, een herdruk van het handige boekje van M. M. Tak beschikbaar maken of naailes op school? Hoop zo dat het gelukt is met de feestoutfit van de twee meiden, benieuwd of er gordijnkwastjes en franjes aan terechtkomen!

Agenda

Alzheimer Café en Parkinson Café

Alzheimer Café

Heeft u te maken met geheugenproblemen of (beginnende) dementie of zorgt u voor een naaste met dementie? Wilt u meer informatie over deze ziekte, in gesprek komen met professionals en/of contact hebben met lotgenoten?

U bent van harte welkom om naar het Alzheimer Café Schiedam te komen!

De Frankelandgroep organiseert samen met Minters Mantelzorg, Argos Zorggroep, Careyn en Seniorenwelzijn elke maand een Alzheimer Café naast locatie Frankeland (bij de dagbesteding, Nieuwe Haven 249 in Schiedam) om 18.00 uur (inloop 17.30 uur). Ontvangst is met soep en een broodje.

De eerstvolgende edities zijn:

- **Dinsdag 13 oktober**

Thema: Juridische zaken en rechtsbescherming Wet zorg en dwang (Wzd).

- **Dinsdag 10 november**

Thema: Bewegen en dementie.

- **Dinsdag 8 december**

Thema: Feestelijke kerstbingo.

Bezoek voor het volledige programma en tijden:

www.frankelandgroep.nl/alzheimer-cafe

Parkinson Café

Heeft u Parkinson of zorgt u voor een naaste met Parkinson? Wilt u graag meer informatie over deze ziekte, in gesprek komen met professionals en/of in contact komen met lotgenoten?

U bent van harte welkom om naar het Parkinson Café te komen!

De Frankelandgroep organiseert één keer per twee maanden een Parkinson Café naast locatie Frankeland (bij de dagbesteding, Nieuwe Haven 249 in Schiedam).

De eerstvolgende editie is op:

- **Dinsdag 17 november**

Thema van deze editie is: Lopen en balans bij de ziekte van Parkinson

Inloop: vanaf 19.00 uur

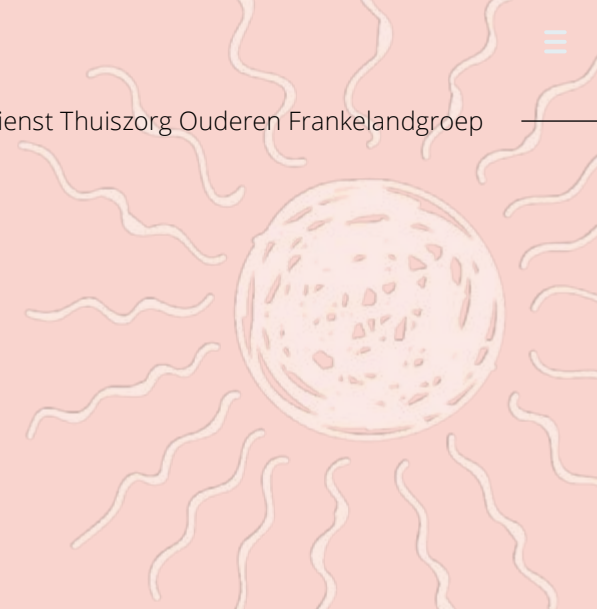
Start bijeenkomst: 19.30 uur

Toegang is gratis, aanmelden is niet nodig.

Bezoek voor het programma en tijden:

www.frankelandgroep.nl/parkinson-cafe

Een warme zomer

De hete zomer ligt alweer een tijdje achter ons, maar het was er eentje om niet snel meer te vergeten. Dagen waarop de zon al vroeg door de ramen naar binnen scheen en waarop de warmte soms bijna voelbaar bleef hangen. Toch gaat ook tijdens zo'n zomer het werk gewoon door. Collega's gaan op vakantie en dus springen we bij waar dat nodig is. Soms bij cliënten die je helemaal niet kent, maar soms ook bij mensen die je

al vaker hebt bezocht. En juist die afwisseling maakt ons werk zo bijzonder.

Bij sommige cliënten stond de ventilator de hele dag aan en werden de gordijnen zoveel mogelijk gesloten om de warmte buiten te houden. Bij anderen stond de achterdeur open en probeerden we met een klein beetje tocht nog wat verkoeling te vinden. Een glas water werd

belangrijker dan ooit en een kop koffie maakte soms plaats voor iets kouds.

Zo kwam ik dit jaar bij een echtpaar dat ik niet snel zal vergeten. De echtgenoot wilde koste wat kost voor zijn vrouw blijven zorgen, zodat ze samen in hun eigen huis konden blijven wonen. Hij deed er alles aan om haar te ondersteunen en haar zo lang mogelijk thuis te laten wonen.

Dat doet me goed. Mensen die na jarenlang samen zijn nog steeds zo voor elkaar zorgen en als het ware blind voor elkaar gaan. Je merkt aan kleine dingen hoeveel ze om elkaar geven. Een blik, een hand op een arm, even vragen of het goed gaat. Het zijn misschien kleine gebaren, maar ze zeggen soms zoveel. Hoe mooi is dat? Je komt bij mensen thuis om te helpen waar dat nodig is, maar ondertussen krijg je soms ook een kijkje in een leven dat al tientallen jaren samen wordt geleefd. En juist die momenten blijven je bij.

Van een vrolijk vogeltje dat tijdens een kopje koffie ineens op je schouder komt zitten, omdat hij het blijkbaar veel leuker vindt om vrij rond te vliegen door de kamer dan netjes in zijn kooitje te blijven, tot samen oude foto's bekijken en luisteren naar mooie verhalen over een ver verleden, en van het bewonderen van bijzondere hobby's en prachtige kunstwerken in huis tot de persoonlijke verhalen die achter al die herinneringen en verzamelingen schuilgaan: invallen voor een collega, soms zijn het bijzondere momenten waarbij de

tijd wel heel snel voorbij gaat. Of toen ik op een hele warme dag naar mijn laatste adres reed. De zon brandde en de hitte van die zinderende zomer hing nog boven de straten. Ik had geen idee wat me op dat adres te wachten stond. Het was een cliënt waar ik niet eerder was geweest.

Toen de deur openging, keek ik even verbaasd. Het bleek een mevrouw te zijn waar ik een paar jaar geleden ook al was geweest. Ze was echter verhuisd en ik had helemaal niet door dat zij achter dit nieuwe adres schuilging. Pas toen we elkaar aankeken, viel het kwartje. Wat een verrassing! Ineens was het geen onbekend adres meer, maar een vertrouwd gezicht.

Vol trots liet ze haar nieuwe huis zien. Ze vertelde hoe de verhuizing was gegaan en hoe blij ze was met haar nieuwe plek. Je zag aan alles dat ze trots was op haar nieuwe thuis en het was ontzettend leuk om haar zo enthousiast te zien vertellen. Wat begon als een gewoon invaladres, werd daardoor ineens een heel gezellig en vertrouwd bezoek. En misschien zijn dat wel de

mooiste momenten van je werk. Je weet 's ochtends nooit precies wat de dag je gaat brengen. Je kunt op weg gaan naar iemand die je nog nooit hebt ontmoet en eindigen met een bijzonder gesprek, een mooie ontmoeting of een herinnering die je nog lang bijblijft.

Zo werd die hete zomer niet alleen een zomer van hoge temperaturen, warme huizen en verkoeling zoeken, maar ook een zomer van bijzondere ontmoetingen: van een echtgenoot die met liefde voor zijn vrouw blijft zorgen, van een oude bekende die onverwacht achter een voordeur verschijnt, van kleine momenten die je werk zoveel meer betekenis geven.

En eerlijk gezegd: hoe fijn is het dan om op een warme vrijdagmiddag, na een drukke werkweek, met zo'n onverwachte en leuke ontmoeting je week af te sluiten? Je stapt weer op je fiets, de zon staat nog hoog aan de hemel en ondanks de hitte trap je met een glimlach richting huis. Sommige werkdagen zijn gewoon werkdagen. Maar soms krijg je er een mooi verhaal bij.

Op pad met **de Roze Salon**

Beeld en tekst door Gizela Jonas, dagbestedingscoach

Op dinsdag 30 juni was het weer tijd voor het jaarlijkse uitje van de deelnemers van de Roze Salon. Samen hebben wij genoten van een gezellige, ontspannen en vooral geslaagde dag vol mooie momenten.

We begonnen de dag met een prachtige rondvaart door Schiedam met de fluisterboot. Vanaf het water krijg je een heel ander beeld van het historische 'Distillers District'. In alle rust voeren we door de sfeervolle oude grachten en langs de Lange Haven, Korte Haven en Nieuwe Haven. Onderweg bewonderden we de hoogste molens ter wereld, indruk-

wekkende historische pakhuizen en de branderijen die Schiedam zo bijzonder maken.

Tijdens de rondvaart vertelde de gids op een enthousiaste manier interessante verhalen over de rijke geschiedenis van de stad. De vele leuke weetjes en bijzondere verhalen maakten de tocht extra leuk.

Er werd aandachtig geluisterd en ondertussen genoten we van het prachtige uitzicht vanaf het water.

Na deze mooie rondvaart wandelden we gezamenlijk terug naar Frankeland, waar de dag op heerlijke wijze werd afgesloten. Daar stond namelijk een uitgebreid Indisch diner voor ons klaar, met veel zorg en liefde bereid door Thomas en Annie. We werden verwend met een smakvolle maaltijd waar iedereen zichtbaar van genoot.

Tijdens het diner was er volop gelegenheid om gezellig met elkaar te praten, herinneringen op te halen, verhalen uit te wisselen en vooral veel te lachen. De fijne sfeer, het heerlijke eten en het warme samenzijn maakten de dag compleet!

Een creatief uitstapje

Door Elly Kramer, redacteur
Beeld door Monique Smit-van Splunter,
dagbestedingscoach

In Vaartland wordt iedere donderdagmiddag door een aantal dames en heren in de Wijde Blick fanatiek geschilderd. Tijdens deze activiteit kwam iemand op het idee om een schilderij te maken voor de kleutergroep van de Vlaardingse basisschool De Hoeksteen.

Bewoonster Sandra Eichhorn heeft dit idee uiteindelijk vormgegeven en toen het schilderij af was moest dit uiteraard naar de kleuters gebracht worden.

Daar maken we voor de bewoners een mooi uitstapje van, dacht dagbestedingscoach Monique. Zo gedacht, zo gedaan en dus gingen Sandra, een

paar medeschilders, vrijwilligster Bineke, die deze activiteit elke donderdag voor haar rekening neemt, chauffeur Eric en dagbestedingscoach Monique op maandag 11 juli op pad.

's Ochtends reden zij met de bus naar De Hoeksteen. Daar werden zij verwelkomd door 35 kinderen van groep 2. Terwijl de kinderen een liedje zongen over lekker eten en lekker drinken kregen onze bewoners een lekker kopje koffie. Toen de kinderen uitgezongen waren kregen de kinderen hun eigen hapje en drankje.

De kinderen waren enorm verrast door het bezoek, wat vonden ze dat leuk! Toen was het tijd voor het uitpakken van het schilderij. Een van de kinderen was gekozen om dit te doen. Het schilderij viel direct in de smaak en de kinderen wisten precies te vertellen welke letter bij welk plaatje paste. Heel knap.

Nadat de kinderen als afscheid nog het welbekende liedje 'In Holland staat een huis' zongen, ging iedereen ook nog langs bij een andere klas. In deze klas hebben de bewoners verteld hoe het is om in een verzorgingshuis te wonen. Maar er was natuurlijk ook tijd om vragen te stellen aan de bewoners.

Zo werd er door een paar jongens gevraagd of er ook een visclub was, want dan wilden zij ook wel bij ons in Vaartland komen wonen. Helaas hebben wij die niet (misschien een ideeetje?), maar er is wel een schilderclub en Sandra had ook voor deze klas een schilderij gemaakt. Dat mocht natuurlijk ook uitgepakt worden. Het was een schilderij met een gekleurde poes en dat vonden de kinderen ook geweldig, dus was er een groot applaus voor de schilderes.

Toen mochten er opnieuw wat vragen worden gesteld. Deze gingen vooral over hoe het schilderij tot stand was gekomen.

Het was een bijzondere en supergezellige ochtend die zeker voor herhaling vatbaar is. Maar ja, dan moet er eerst weer geschilderd worden.

Agenda

Roze Salon

Vindt u het soms lastig om openlijk over uw seksuele geaardheid of genderidentiteit te praten? Of komt u graag op een ontspannen manier in contact met bijvoorbeeld lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en/of interseksuele ouderen (LHBTI-ouderen)?

Dan bent u van harte welkom bij de Roze Salon! De Roze Salon vindt plaats op iedere laatste dinsdag van de maand van 14.30 tot 16.30 uur in onze locatie Frankeland (Sint Liduinastraat 10, Schiedam).

De eerstvolgende bijeenkomsten zijn op:

- **Dinsdag 29 september**
Thema: LHBTI kunst
- **Dinsdag 27 oktober**
Thema: Zingeving
- **Dinsdag 24 november**
Thema: Jaarafsluiting 2026

Bij binnenkomst kunt u zich melden bij de receptie en wordt u opgevangen door een van onze medewerkers. De toegang tot de Roze Salon is vrij en vooraf aanmelden is niet nodig.

Wees welkom!

Klachtenfunctionaris/ vertrouwenspersoon

De klachtenfunctionaris/vertrouwenspersoon voor bewoners en cliënten van de Frankelandgroep is mevrouw Vivian Bouman.

Zij is bereikbaar via de receptie van Frankeland, telefoon 010 - 426 49 25, of per e-mail.

✉ v.bouman@frankelandgroep.nl

Bij de peuters op bezoek

Door Gizela Jonas, dagbestedingscoach

Normaal gesproken komen de peuters van kinderopvang Mundo naar Frankeland voor de Peuterclub. Dit keer draaiden we de rollen om. Op dinsdag 7 juli maakten we samen met een aantal bewoners een wandeling naar Mundo om daar aan te sluiten bij een gezellige ochtend.

Het thema was 'Brandweer' en dat zorgde voor veel enthousiasme bij de peuters én de bewoners. Een echte brandweerwagen kwam langs en de brandweerman liet de peuters zien hoe het is om een brandweerslang vast te houden. Onder begeleiding mochten de kinderen zelf water spuiten, wat voor veel vrolijke gezichten en gelach zorgde. Ook enkele Frankelandmedewerkers mochten het proberen.

Een geslaagde ochtend vol verwondering!

Papegaaien op bezoek

Door Gizela Jonas, dagbestedingscoach

Afgelopen mei vond in Frankeland een bijzondere en kleurrijke activiteit plaats. Een gezellige papegaaienmiddag, georganiseerd in samenwerking met Vogelopvang Vlaardingen, West Crazy Parrot Vibes.

Tijdens deze middag mochten wij maar liefst vijf verschillende papegaaien verwelkomen, die veel bewondering oogstten van onze bewoners en bezoekers. Onder de vogels bevonden zich twee prachtige ara's. Daarnaast was er een slimme grijze roodstaartpapegaai die verschillende woordjes kon zeggen. Dit zorgde voor veel verbaasde en vrolijke reacties. Een roze kaketoepapegaai liet zelfs zijn bijzondere 'dance moves' zien en er was een lief klein Senegalees papegaaitje bij. De vogels zorgden voor veel gezelligheid en maakten diepe indruk op alle aanwezigen.

De papegaaien werden door bewoners van verschillende afdelingen binnen Frankeland bezocht. Ook bewoners uit het Liduinahof kwamen gezellig langs om deze middag mee te beleven.

Er werd volop genoten van de interactie met de papegaaien en veel bewoners wilden graag op de foto met de vogels. Dit zorgde voor mooie en waardevolle herinneringen.

Het was een zeer geslaagde middag vol plezier en gezelligheid. De lachende gezichten en enthousiaste reacties van de bewoners maakten deze activiteit tot een succes.

Met de wc-rol onder je arm: nostalgische Camping Driedaagse in Harg-Spaland

Tekst en beeld muziekmenu (dag 1) en barbecue (dag 3) door Donna Zwanenburg, dagbestedingscoach

Beeld Flora- & faunaquiz (dag 2) door Coen Meeder, redactiefotograaf

Dit jaar brachten we de nostalgie van het campingleven weer even terug naar Harg-Spaland. We kozen ervoor om een Driedaagse te organiseren waarin muziek, interactie en eten samen kwamen.

Er werd een caravan gehuurd, inclusief luifel en stoelenset. Dankzij collega's werden er leuke tentjes op het grasveld opgezet. Zelfs de bekende camping wc-rol voor onder de arm en een citronella kaars voor in de avond konden niet ontbreken. Het aanzicht en de sfeer in de tuin waren al optimaal en deze trokken gelijk bewoners en collega's naar buiten.

De woensdagmiddag stond in het teken van zomerse muziek. Met een heel nieuw muziekmenu bestaande uit 200 liedjes met zon-, zomer- of vakantie-thema. De bewoners mochten hun favoriete liedjes als verzoekje omcirkelen. Daarna gingen de menu's naar onze DJ Sjaak en werden alle verzoekjes ten gehore gebracht. Er werd meegezongen met o.a. 'In the summertime', 'Paradiso' en 'La Bamba'.

De donderdagmiddag vulden we met een Flora- & faunaquiz. Met elkaar hadden we houten dieren-tuinbordjes gemaakt. Dit waren er vier met bloemen en vier met vogelsoorten. Op elk bordje stond een foto en een leuke beschrijving over waar ze het meest voorkomen en hun kenmerken. Deze waren netjes verdeeld over de tuin, zodat er een looproute ontstond. Per klein groepje wandelden de bewoners met een begeleider langs alle bordjes. Daar werd een stukje voorgelezen en konden ze overleggen

wat voor steekwoorden er in het boekje opgeschreven werden. Eenmaal weer binnen kwamen de quizvragen tevoorschijn. Aan de tafels werd druk overlegd en werden de antwoorden genoteerd. De fanatieke groepjes hadden heel veel informatie opgeslagen en dus correcte antwoorden. Er kon natuurlijk wel maar één glanzende winnaar zijn.

De vrijdagmiddag was de feestelijke afsluiter van de Camping Driedaagse met een heerlijke barbecue. De temperatuur was hoog en alle parasols waren uitgeklast in de tuin. We hadden gerekend op de vaste bewoners die in de avond een warme maaltijd nuttigen. Maar al gauw kwamen we erachter dat het idee in goede aarde viel bij nog heel veel andere mensen. Als een geoliede machine stonden coördinator welzijn Gino en ik aan het begin van de lopende band en dagbestedingscoach Martijn achter de grill. Gelukkig met extra hulp uit de brasserie en van onze vrijwilligers hebben we heerlijke barbecuebordjes klaar kunnen maken voor meer dan 90 personen. Met heel veel gesmul en goedkeurende blikken van onze bewoners hebben we zo deze bijzondere Driedaagse tot een fantastisch eind kunnen brengen.

Op de volgende pagina's vindt u een fotoimpressie van de camping.

Streng, rechtvaardig én voorzichtig: judoka, trainer en vader Peter Lagerwaard

Door Cees van Giezen, redacteur Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf

Peter Lagerwaard is een bekende Schiedammer. Jarenlang had hij zijn sportschool op de Lange Haven nummer 41, naast de Keetsteeg. Dat laatste meldde Peter er nog even bij, toen we hem opzochten in de tuin van Schiewaegh. Binnen was het veel te warm. Zijn zoon Patrick (groen shirt) vergezelt hem tijdens ons gesprek.

Peter Lagerwaard is van 1946, geboren in Capelle aan den IJssel. Al vroeg gegrepen door het judovirus. Een maatje op het werk deed aan judo en deed Peter enkele grepen voor, waarna hij constateerde: "Peter, je hebt talent, je moet op judo." Dat heeft

Peter gedaan en het heeft hem niet meer losgelaten. In die tijd waren er nog wedstrijden tussen de diverse judoclubs en Peter werd met zijn club meermalen nationaal kampioen. Ook internationaal kon hij goed meekomen, maar daarover later meer.

In 1972 opende hij zijn eigen sportschool voor de judosport. Een dergelijke ruimte heet een dojo. Belangrijkste onderdeel daarvan is natuurlijk de mat, waarop de judoka's tegen elkaar strijden. Maar voor de eerste judolessen gegeven konden worden moest er veel werk verzet worden. Peter deed het meeste zelf, ook al had hij nog nooit gemetseld of tegels gezet. Al doende leert men.

Menig jong Schiedammertje heeft bij Peter zijn eerste stappen op de mat gezet en zijn eerste grepen geleerd. Peter was een echte leermeester, sensei in het Japans. Geduldig, vriendelijk, maar ook streng als het moest. Hij begreep zijn pupillen, een graadje omhoog, een hogere kleur band en Peter was daar net zo blij mee als zijn leerlingen. Op de vraag waarom judo zo goed is

voor 'de jeugd' gaat Peter er even goed voor zitten. Allereerst leer je vallen zonder je te bezeeren. Maar dat is techniek. In de koppies van de Schiedammertjes (en kinderen van daarbuiten) gebeurt ook het een en ander. Ze worden weerbaar en krijgen meer zelfvertrouwen. Judo is ook sociaal, je bent niet alleen in de dojo, dus je houdt rekening met elkaar. Respect is heel belangrijk. Als je binnenkomt groet je eerst 'de mat' en iedereen die daarop aanwezig is. Voorafgaand aan de wedstrijd groet je de scheidsrechter en je tegenstander. Na afloop, verloren of gewonnen maakt niet uit, groet je weer je tegenstander en de scheidsrechter. Klinkt overdreven, maar in de judosport is respect heel belangrijk.

Peter is als een tweede vader geweest voor veel kinderen die thuis of op school dreigden vast te lopen. Zoals voor Peter Baron, een oud-leerling die zijn hele leven met Peter en zijn zoon Patrick bevriend is gebleven. Ook hij schoof nog even bij ons aan (links op de groepsfoto, met grijs overhemd) en hielp mee met het ophalen van enkele herinneringen. Peter weet het allemaal nog wel, maar het verwoorden gaat niet meer zo makkelijk.

Peter ging ook in dienst. Hij was groot, sterk en avontuurlijk, dus de commando's was zijn onderdeel. Toen hij de felbegeerde groene baret te pakken had, wilde

een dienstmaatje deze afpakken. Dat had hij beter niet kunnen doen, want Peter beschikte naast zijn judovaardigheden ook over een paar snelle vuisten en hij deelde een flinke tik uit. Helaas net in het zicht van een officier. Die keek het eens aan en zei: "Gelijk heb je, van je baret moeten ze afblijven." Nu zat Peter op zijn praatstoel. Zoon Patrick vroeg hem: "Weet je nog, die Fransman die met je

wou vechten?" Peter straalde. "Die was kwaad op me omdat ik ooit eens van hem gewonnen heb." Het gebeurde, nu alweer heel wat jaren geleden, in de catacomben van Sportpaleis Ahoy. Terwijl er boven gejudood werd, kwamen Peter en zijn voormalige tegenstander elkaar beneden tegen. Al van een afstand begon de Fransman te schreeuwen dat hij nu en meteen met Peter naar boven wilde en de mat op. Hij

wilde revanche. Zo werkt het dus niet in judo. Peter bleef er maar gewoon kalm onder en ging de Fransman uit de weg.

In zijn verhalen komen prachtige uitdrukkingen voor. Zo paste hij een worp toe op een tegenstander die behoorlijk hard op de mat landde: “Die moesten ze daarna opgraven.” En over een andere tegenstander: “Ik gaf hem een veeg binnendoor op zijn linker-been.” Peter zou het zo graag nog even voorgedaan hebben, maar de jaren tellen zwaar, ook voor een judo zwaargewicht.

In zijn tijd als judoka en sport-schoolhouder heeft Peter natuurlijk veel gereisd en veel beroemde mensen ontmoet. Anton Geesink natuurlijk, maar

ook de tweevoudig Olympisch kampioen Wim Ruska. Deze is meermalen in Schiedam geweest om demonstraties te geven. Zoon Patrick heeft zijn vader nooit in wedstrijden bezig gezien, hij was nog maar net geboren toen zijn vader met judo stopte. Op de vraag hoe Peter was, als vader en als trainer, zei hij: “Als vader heel voorzichtig en bezorgd, misschien wel een beetje te voorzichtig. Als trainer heel streng, het kon altijd beter. Maar wel rechtvaardig.” Patrick heeft nu zijn eigen sport-school in Schiedam Zuid, waar hij jonge Schiedammers de kennis doorgeeft die hij zelf van zijn vader geleerd heeft.

Een van Peters grootste wapenfeiten is zijn derde plaats bij de veteranen in 2003 in Japan.

Het was niet eens de bedoeling dat hij mee zou doen, maar er was iets mis met zijn inschrijving, dus zoon Patrick kwam over naar Japan om zijn vader bij te staan. Zijn tweede grootste wapenfeit is dat hij, kort voordat hij definitief stopte met lesgeven, van de International Martial Arts Federation de zesde Dan in judo kreeg, de meesterstitel. Die gaf hem recht tot het dragen van de wit-rood geblokte band. Peter toont hem nog eens trots.

Soms worden helden niet geëerd in hun eigen stad. Maar voor Peter is dat anders. Zijn lint met zijn naam erop met medaille hangt sinds 2024 in de erecirkel van Schiedamse sporters in het Stadskantoor. Datzelfde jaar stopte Peter met lesgeven.

Laatste advies aan een van zijn leerlingen: “Je moet hem wel op tijd loslaten, want anders dan val jij ook.” En hij geeft nog even mee hoe belangrijk het is om goed te luisteren.

Peter geniet nu van zijn herinneringen, zijn vuistdikke plakboek en, op zijn tijd, een wijntje. Een leven als dat van Peter is het waard om gevierd te worden.

Klok verzetten

In de nacht van zaterdag 25 op zondag 26 oktober 2026 gaat om 3.00 uur ‘s nachts een uur achteruit naar 2.00 uur.

Deze tijd heet ook wel wintertijd. Dit betekent een uurtje langer slapen!

Smul- en snuffelmarkt in Vaartland

Door Elly Kramer, redacteur Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf

Als we de poster mochten geloven zou het een zonnige dag worden. Helaas viel dat een beetje tegen. Maar niet getreurd, want er waren flink wat kraampjes met voor ieder wat wils tegen elk aannemelijk bod. Zo zagen we een flinke kraam met heel veel puzzels, waaronder veel van Jan van Haasteren die gretig aftrek vonden. Verder stond er een behoorlijk aantal boeken en kon men boeken uitzoeken vanuit een karretje. Én er stonden een paar prachtige posters op canvas van Route 66. Ook die waren erg populair. Ik greep er helaas net naast.

Bij deze kraam was er een leuke toevalstreffer. De twee vrijwilligers die deze kraam bemanden kenden elkaar nog niet. En zoals dat gaat kwamen ze tussen de verkopen door met elkaar in gesprek. Het bleek dat beiden een opleiding hadden gehad als handzetter (met een mooi woord typograaf). De een kwam terecht in de journalistiek en de ander in een grafisch bedrijf. Dat gaf aanleiding tot veel gesprekstof en herkenning.

Voor de zoete trek waren er potten met verse honing en jam. Voor degenen die iets pittigers wilden was er ook Vlaardingse vijgenmosterd te koop. Ook de knutselgroep had van alles te koop, zoals sleutelhangers, schilderijtjes gemaakt met diamond painting en sierraadkistjes met reliëf met verschillende kleuren verf getamponneerd. Tja, er wordt nou eenmaal flink wat afgeknutseld in dit land.

Uiteraard waren er ook gebruikte spulletjes te koop waaronder serviesgoed, vazen, kandelaars, kleding en kleinmeubels. Zo kregen de bewoners die deze spullen geschonken hadden weer een beetje ruimte in hun appartementen. Over een win-win situatie gesproken.

Maar er was ook een kraam waar allerlei kinderspeelgoed te koop was en daar bleek dat een kinderhand niet altijd snel gevuld is. Een aantal kinderen ging met allerlei knuffels of spelletjes én een dikke glimlach weer huiswaarts. Dat wil zeggen als ze zich al hadden laten schminken want anders moest dat nog even gebeuren natuurlijk.

Uiteraard werd de inwendige mens niet vergeten. Koffie, thee en ijs van Pauwmans, poffertjes van Seth, die al jarenlang te gast is in Vaartland en die ook deze dag weer lekker stond te bakken.

Er was ook een stand met kroepoek en bananenchips en een stand met zelfgemaakte stroopwafels met walnoot, Dubai chocolade met een dip van Oreo. Salita Ganput, die 30 jaar chef-kok is geweest, verkocht nasi kip, bami kip, bara kip en vegetarische bara. Tjonge, wat was dat heerlijk. Dat bleek wel, want ze was helemaal uitverkocht. Daar moest natuurlijk ook iets bij gedronken worden en daarvoor kon men terecht bij een kraampje met frisdranken.

Tenslotte was er ook nog een grote grabbelmand. De bedoeling was om er een klein balletje uit te halen. Als je die openmaakte zag je op een papiertje staan 'helaas' (dus pech) of als je geluk had een nummer dat correspondeerde met een prijs.

Het was een drukbezocht festijn waarbij ook de bewoners van de partij waren. Zij genoten onder andere van de heerlijke koffie of thee van Pauwmans of de heerlijke poffertjes, maar ook de kraampjes met allerlei spulletjes waren populair. Het was een drukke maar fijne dag én ook nog eens een dag met een leuke omzet voor de activiteitenpot.

Rest mij nog te vermelden dat een flink aantal overgebleven spullen naar Oekraïne gestuurd wordt. Dat was nog een goed doel op deze mooie snuffelmarktdag.

Op naar een nieuw hoofdstuk

Door Petra van Osta, verzorgende IG

Afgelopen zomer was het dan zover: de laatste twee bewoners verhuisden van afdeling LP0 naar een andere afdeling in Frankeland. Daarmee werd de aangekondigde afbouw van de doelgroep Korsakov, wat de primaire doelgroep was van deze afdeling, afgerond.

Dit betekende dat er na een mooie en bijzondere periode een einde kwam aan een vertrouwde afdeling binnen Frankeland. Voor ons hechte team zorgde het sluiten van afdeling LP0 ervoor dat wij afscheid moesten nemen van een plek waar met elkaar veel is meegemaakt, geleerd en vooral mooie herinneringen zijn opgebouwd.

Onze bewoners hebben allemaal hun eigen verhaal, behoeften en manier van leven. Juist dat maakt werken in de zorg zo bijzonder. De afgelopen jaren hebben we met veel betrokkenheid en liefde voor onze bewoners mogen zorgen. We hebben mooie momenten beleefd, maar ook moeilijke en verdrietige momenten meegemaakt. Soms kregen we te maken met veranderingen en tegenslagen, maar als team bleven we elkaar steunen en samen de schouders eronder zetten en ook ons afdelingshoofd Evelien heeft in deze periode een belangrijke rol gespeeld.

Maar dit is geen afscheid van ons team. Er staat namelijk alweer een nieuw hoofdstuk klaar! Op afdeling LP0 komt ons vertrouwde team weer bij elkaar. Collega's die samen zoveel hebben meegemaakt, gaan opnieuw met elkaar aan de

slag. Samen beginnen we met een nieuwe start. Een hoofdstuk wordt afgesloten, maar ons verhaal als team gaat verder. We kijken ernaar uit en vertellen u er in een volgende editie graag meer over!

Walk of the world:

het gevoel van de Nijmeegse Vierdaagse in Harg-Spaland

Door Donna Zwanenburg, dagbestedingscoach

Elke maand zoeken we naar bijzondere data en leuke jaarlijkse evenementen waar wij een activiteit van kunnen maken. De 108ste editie van de Nijmeegse Vierdaagse vond in 2026 plaats van dinsdag 21 tot en met vrijdag 24 juli. Ruim 45.000 wandelaars legden dagelijks 30, 40 of 50 kilometer af in de omgeving van Nijmegen. De Nijmeegse Vierdaagse wordt ook wel: 'Walk of the world' genoemd omdat er meer dan 70 nationaliteiten aan meedoen.

De middag die wij in Harg-Spaland organiseerden, bestond uit verschillende onderdelen. We startten met een zelfgemaakte presentatie met informatie en leuke feitjes over de verschillende Vierdaagse-dagen en -plaatsen waar de stoet voorbij komt wandelen.

Als volgende onderdeel had dagbestedingscoach Martijn een interview afgenomen bij de directeur van het Nederlands Genootschap voor Sportmassage (NGS), die hij tegenkwam tijdens zijn vrijwilligerswerk. Tijdens de Nijmeegse Vierdaagse verzorgt het NGS namelijk al decennialang de officiële sportmassages voor wandelaars. Gediplomeerde NGS-masseurs zijn aanwezig op de Wedren (de start) en bij medische posten onderweg.

Naast alle interessante informatie die men kreeg was er ook iets lekkers om uit te proberen. Wandelsnacks zijn handig, omdat het makkelijk lopend te eten of te drinken is en verschillende positieve effecten kunnen hebben. Zoals bijvoorbeeld dadels, die een snelle boost van natuurlijke suikers geeft. Ook kokoswater is een uitstekende natuurlijke dorstlesser en hydratiedrank tijdens het wandelen. Het vult verloren vocht en elektrolyten zoals kalium en natrium snel

aan, wat handig is bij warme dagen en goed voor de vochtbalans.

De laatste snack was wel een gekke, die veel bewoners toch graag wilden proberen. Namelijk een shotje augurkensap! Tijdens het wandelen of sporten kan een kleine slok augurkensap helpen tegen plotselinge spierkramp. Door de combinatie van veel natrium (zout) en een zure azijnsmak krijgen de zenuwen in je mond en keel een prikkel. Die prikkel kan een overactieve spier al binnen een minuut of twee helpen ontspannen. Tijdens het proeven konden we nog wat persoonlijke anekdotes en verhalen met elkaar delen. Zoals het grappige verhaal over mijn vader die met een biertje in de hand had gewed dat hij de Vierdaagse met twee vingers in de neus zou uitlopen. Ook waren er een aantal bewoners die weleens langs de weg hebben gesupporterd of zelfs het beroemde Vierdaagse kruisje hadden behaald.

Als perfecte afsluiting van deze middag mocht iedereen door de erehaag lopen en ontvingen zij een gladiool, zoals op de Via Gladiola, op de laatste dag van de Nijmeegse Vierdaagse.

De rol van de hersenen in makkelijke taal: dwanggedrag

Door Jacqueline van der Pijl, redacteur

Fascinaties komen in allerlei vormen voor en daar is niets op tegen zolang ze geen obsessie worden. Aan de hand van een voorbeeld uit het boek Een zeepaardje in je hoofd vertelt neurobiologe Marianne Joëls over 'Miep Kraak', die door haar dwanggedrag aan niets anders meer toekomt dan schoonmaken.

Omdat de schrijfster de kunst verstaat om met gepaste humor ingewikkelde zaken duidelijk te maken, citeer ik haar letterlijk.

Als ik eens een dag thuis ben, heb ik vanachter mijn bureau goed zicht op Miep. Soms komt ze wel drie-maal in een ochtend met een emmer sop in haar tuin, om de tegels nog eens goed te schrobben. Vroeger lag er gras, maar dat is vervangen door grindtegels, die kun je beter schoonhouden dan aarde en stengels.

Ik heb altijd de neiging om haar te vragen om ook eens bij ons de zaak onder handen te nemen, want dan zou ze pas echt eer van haar werk hebben. De spinnen maken in ons huis de dienst uit. Maar zo'n luchtig verzoek aan Miep zou helemaal verkeerd vallen, want over haar schoonmaakwoede kan ze geen grapjes velen.

Met een verbeterd trek op het gezicht valt ze de stenen met haar bezem aan, terwijl die nog maar net opgedroogd zijn van de vorige behandeling. Na het schrobben is ze ook nog geruime tijd bezig om de drie bakken met plantjes – vlijtige liesjes, geen grap – precies op de goede plaats neer te zetten, want die mogen geen centimeter uit het lood staan.

Altijd aan de poets

Bij een dwangstoornis kun je last hebben van herhalende gedachten (obsessies). Heb je last van zowel herhalende gedachten als herhalende handelingen (compulsies), dan heet dat een obsessieve-compulsieve stoornis (OCS). Smetvrees is een van de vele vormen van OCS. In het voorbeeld van 'Miep Kraak' ben je dan altijd aan de poets.

Ergens in het voorste deel van de hersenen - onderaan, in het midden - zitten cellen die bij mensen met een dwangstoornis hun werk niet goed doen. Deze cellen spelen een cruciale rol bij het inschatten van beloning, bij flexibiliteit in handelen en bij het kiezen van een strategie die op lange termijn het beste resultaat oplevert.

Helaas is er nog geen magische pil voor de behandeling van OCS. Volgens Joëls moeten we het bij de behandeling van veel hersenziektes nog steeds hebben van 'iets proberen'. Hoewel een deel baat heeft bij cognitieve gedragstherapie, valt dus nog veel onderzoek te verrichten naar de oorzaken en hersenproblemen bij dwangstoornissen.

Ijsjes in de Ontmoetingstuin

Tekst door Yvette van Waardenburg en Estrella Bakker-van Ruijven, beleidsmedewerkers kwaliteit

Beeld door Kelly Rijsterborgh, medewerker marketing en communicatie

Na weken van zonnig en warm weer vond op een bewolkte middag een gezellig evenement plaats in de Ontmoetingstuin van Frankeland. De weersomslag hield cliënten en hun naasten gelukkig niet tegen om naar buiten te gaan.

Frankelandgroepmedewerkers Yvette van Waardenburg, Fiep van Wolde en Xandra van Megen, voor de gelegenheid omgedoopt tot 'ijsjesmeisjes', zorgden voor heerlijke ijsjes. Daarnaast was er volop gelegenheid voor ontmoeting en verbinding voor cliënten en hun naasten. Zo genoot een echtpaar zichtbaar van dit momentje samen buiten; druk in gesprek samen, gepaard met de nodige lachpartijen.

Bezoek de Ontmoetingstuin

De Ontmoetingstuin is op alle locaties van de Frankelandgroep een waardevolle plek. Een plek om elkaar te ontmoeten, herinneringen op te halen of gewoon even buiten te zijn. Deze middag liet zien hoe belangrijk zulke momenten zijn.

We hopen dat de tuinen ook de komende tijd veel bezocht worden. Even een rondje wandelen, rustig zitten tussen het groen of samen genieten van alles wat groeit en bloeit: de natuur heeft een positieve invloed op ons welzijn. En daar profiteren onze bewoners iedere dag van.

U vindt de Ontmoetingstuin van Frankeland via de deur naast het winkeltje (de 'Toko'), tegenover de bibliotheek (in de Theetuin).

Hamburgers en muziek

Door Cees van Giezen, redacteur
Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf

De geur van hamburgers die op de grill liggen te sputteren kwam je al tegemoet uit de tuin van Schiewaegh. Daarbij muziek uit de film Grease, dames in polkadotjurken die drankjes rondbrengen en alle bewoners in zomerse kleding onder de parasols en het beeld is compleet: barbecue in de jaren 50 stijl in de tuin van Schiewaegh!

Het enige wat dan nog lijkt te ontbreken is een ouderwetse jukebox waar je een dubbeltje in deed en dan na lang wikken en wegen je favoriete liedje kon uitzoeken. Maar daar is DJ Sjaak toch voor? Het hele repertoire uit de jaren 50 kwam langs, aange-

vuld met bekende Nederlandse liedjes. Hier en daar zagen we voorzichtige danspasjes, bewoners zongen mee of tikten de maat mee. Gezelliger kan het niet worden, toch?

Maar lekkerder wel, want daar kwamen ze, de lekkerste, sappigste en dikste hamburgers van Schiedam. Nog een hele klus om te onthouden voor de vrijwilligsters die af en aan liepen, wel of geen uienringen, augurken erbij of niet, wat voor saus, of gewoon alles erop en eraan. Maar iedereen kwam aan de beurt. Complimenten aan de keuken en iedereen die in de warmte zo hard gewerkt heeft.

Ik ben nog nooit gestorven

Ik ben nog nooit gestorven
Maar ik denk weleens: hoe zou dat voelen?
Nooit meer regen op je huid of fietsen door de wind.
Nooit meer lachen, nooit meer 's nachts vol zorgen woelen.

Zou ik rustig zijn of bang?
En doet het pijn? Of duurt het lang?

Hoe zou het zijn om te beseffen,
dat je hartslag eindig is.
Zou ik als het moment daar is,
aan iedereen denken die ik mis?

Ik ben nog nooit gestorven.
Maar ik vraag me weleens af:
zul je het weten als je dood bent?
Is het eng en onbekend?
Of lig je rustig in een graf?

Misschien zijn er vrienden van vroeger
en is je oma ineens daar.
Drink je een glas earl grey,
praat je met en knuffelt haar.

Ik ben nog nooit gestorven
en als ik heel eerlijk zou zijn.
Ik hou dat liever zo, nog even
want leven, dat is echt best fijn.

Zelfs met die regen en die wind,
zelfs met 's nachts naar het donker staren.
En als het sterven ineens toch komt
dan kies ik om blind te varen.

Op iedereen die mij is voorgegaan
en ik heb vertrouwen.
Dat daar met thee op me wordt gewacht
en van me wordt gehouden

Ik ben nog nooit gestorven,
maar ik ben niet langer bang.
Want het leven duurt maar kort
en gestorven zijn heel lang.

Het vakantiegevoel

Door Cees van Giezen, redacteur Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf

Daar hoor je iedereen over, elke zomer weer. De tijd dat we even uit de sleur zijn, erop uitgaan, andere luchten zien, ander eten en drinken. Met elkaar, partner, kinderen, herinneringen maken. In Schiewaegh draaide het daarom deze zomer, maar wel op een heel speciale manier. Zeven weken lang ging het om plezier, ontmoeting en beleving.

Er was voor alle bewoners een vakantiepaspoort. Hierin verzamelden ze hun herinneringen aan reizen en vakanties van weleer, soms lang geleden. Waar was je? Met wie? Hoe was het weer? Wat maakte je mee en welke souvenirs nam je mee?

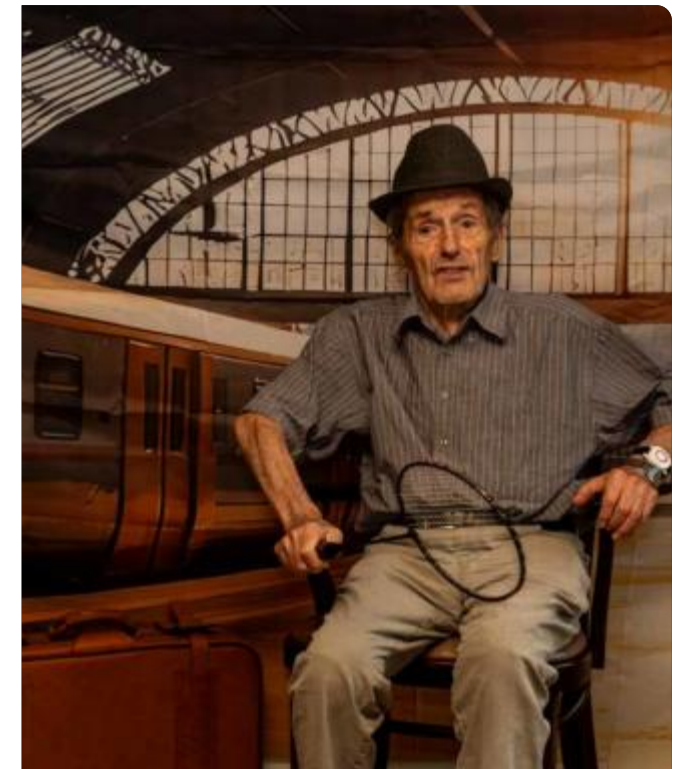
Reizen moet je toch een beetje plannen van tevoren. Niet te veel vastleggen, het mag best wel een beetje avontuurlijk. Maar zeven weken vakantie-avonturen vragen wel om een beetje voorbereiding.

Zo werden in week één de koffers gepakt. Broodjes gesmeerd en een harinkje gehapt. Week twee stond in het teken van Afrika. Dat viel samen met Ketu Koti. Beleef de vrijheid! Er kwam ook nog een aantal gevederde vrienden langs. In de derde week bleven we maar eens dicht bij huis. Dat gebeurt soms, dat je eens een jaartje overslaat en de koffers op zolder laat. Een beetje sporten, muziek luisteren, lezen en een spelletje doen kan ook heel ontspannend zijn. In week vier veranderde Schiewaegh in een cruiseschip. Sporten, een quiz met het thema 'Duik in de zee' en natuurlijk voor het entertainment aan boord: de Beatles op cruise. Jawel, maar dan niet het beroemde viertal, maar Anita Wadman en Matthys Nijmeijer speelden en zongen liedjes van de Beatles, veel bekende Ierse liedjes, The Kinks, tot aan Guus Meeuwis. Ook de eigen nummers van Matthys kwamen volop aan bod. Voor de bekendste liedjes gold natuurlijk: meezingen, klappen en neuriën mag

natuurlijk, graag zelfs! Een heel leuk duo, echt goede muzikanten en geweldige sfeermakers.

Week vijf alweer, deze keer pakten we de trein. Iedereen ging op de foto, zittend voor een groot doek met daarop een trein aan een perron. Koffers erbij en klaar voor vertrek. Alleen het fluitje van de conducteur ontbreekt nog! En waar gaan we naar toe? Herinneringen ophalen aan plekken in Nederland. Rockanje, wie is er geweest? En dan week zes. De meeste vakantiegevoelers pakten de auto. Tegenwoordig geef je de kinderen op de achterbank een spelcomputer, telefoon of tablet, maar wat hadden we vroeger? We zongen 'Potje met vet' en alle hits die we kenden, op de maat van de ruitenwissers. Dus deze week werd er veel gezongen. Onder elkaar én met een shantykoor.

En dan de laatste week. Op de fiets deze keer, echt Hollands. Wel warm, maar er waren frisse drankjes en een smakelijke afsluiting van de week en de vakantie. Iedereen heeft zijn paspoort vol stempels en een koffertje met souvenirs. Tot volgend jaar!

Eten en drinken bij de Frankelandgroep

In onze locaties Frankeland, Harg-Spaland, Jacobs Gasthuis en Vaartland kunt u genieten van een ‘High Five-diner’, een exclusief viergangendiner van hoge kwaliteit.

High Five-diner

Tijdens een High Five-diner serveren wij u, onder begeleiding van livemuziek, een smakelijk viergangendiner met een kopje koffie of thee toe. Overige dranken zijn niet bij de prijs inbegrepen.

Iedereen is van harte welkom! U dient zich wel van tevoren bij de horeca/keuken van de locatie aan te melden. Bewoners van Schiewaegh kunnen zich, indien gewenst, aanmelden voor het High Five-diner in een van de andere locaties.

Hiernaast vindt u de data van de High Five-diners per locatie. De inloop in alle vier locaties (dus ook in locatie Frankeland) is dit jaar vanaf 16.45 uur.

Kosten per persoon voor een High Five-diner in 2026:

- bewoners en broodmaaltijd/warme-maaltijdabbonementhouders: € 21,-
- huurders en overige prijsgereduceerden: € 29,-
- overige bezoekers: € 39,-

Ook gasten met speciale dieetwensen of een voedselallergie kunnen heerlijk eten bij ons. U kunt vooraf, bij uw reservering, kenbaar maken waarmee wij rekening moeten houden.

Locatie	Data
Frankeland	Zaterdag 12 december
Jacobs Gasthuis	Zaterdag 5 december
Vaartland	Woensdag 16, donderdag 17 en maandag 21 (huiskamers) december

Menu december

Amuse

Oesterzwamkroketje met oestersaus

Voorgerecht

Heldere ossenstaartbouillon met fijne groenten. Hollandse klassieker met een scheut madeira

Hoofdgerecht

Varkenshaas gevuld met bospaddenstoel, omwikkeld met pancetta, geserveerd met peperroomsaus, savooiekool en aardappelgratin

Nagerecht

Mini suikerwafel. Krokant en zoet met vanille-ijs, Canadese maple syrup en slagroom

Smulmiddagen

In alle locaties van de Frankelandgroep worden ‘Smulmiddagen’ georganiseerd. Deze laten zich het best omschrijven als een ‘heerlijk tussendoortje in de middag’ en vinden elke drie maanden plaats.

De data van de Smulmiddagen worden op alle locaties ruim van tevoren via posters aangekondigd. Het overzicht hiernaast geeft alvast een idee van wat er geserveerd zal worden.

Kosten per persoon voor de ‘Smulmiddag’ in 2026:

- bewoners: gratis
- huurders (met of zonder broodmaaltijd / warme maaltijd abonnement) en overige prijsgereduceerden: € 6,50
- overige bezoekers: € 10,-

Hopelijk mogen de locaties u binnenkort verwelkomen!

Maand	Wat valt er te smullen?
Augustus of september	Garnalencocktail
November	Warme Apfelstrudel met saus

Mevrouw Willemien Hoebert

uit Jacobs Gasthuis

Mevrouw Willemien, dat wordt dus gewoon Willemien, niks geen mevrouw. Dat praat een stuk gemakkelijker, en we kennen elkaar al een paar jaartjes uit de eetzaal, waar we allebei regelmatig komen. Ik vraag haar wel even naar de juiste uitspraak van haar achternaam: is het Hoebèr of Hóébert? Nou, niks chic, gewoon met de klemtoon op het eerste deel.

Wie is Willemien?

Een vrolijke tachtiger, om precies te zijn 85 jaar jong. Ze is de oudste van drie meiden, geboren in Mannheim in Duitsland. Haar vader is binnenschipper en het toeval wil dat ze in Duitsland liggen op het moment dat Willemien zich aankondigt. Geboren in de oorlog in Duitsland, ze heeft er zelf geen enkele herinnering aan uiteraard.

Schipperskind

Tot haar zevende vaart ze mee op het schip, maar daarna moet ze officieel naar een schippersinternaat. Dat vinden opa en oma maar niks, en Willemien, en later ook haar twee zusjes komen bij hen wonen in de Sint Liduinastraat in Schiedam. Wanneer haar ouders het varende leven inruilen voor de vaste wal in Rotterdam, vertrekken de zusjes naar huis, maar Willemien blijft bij opa en oma. Ze is een zorgenkindje en gedijt goed in Schiedam.

Zorgenkindje

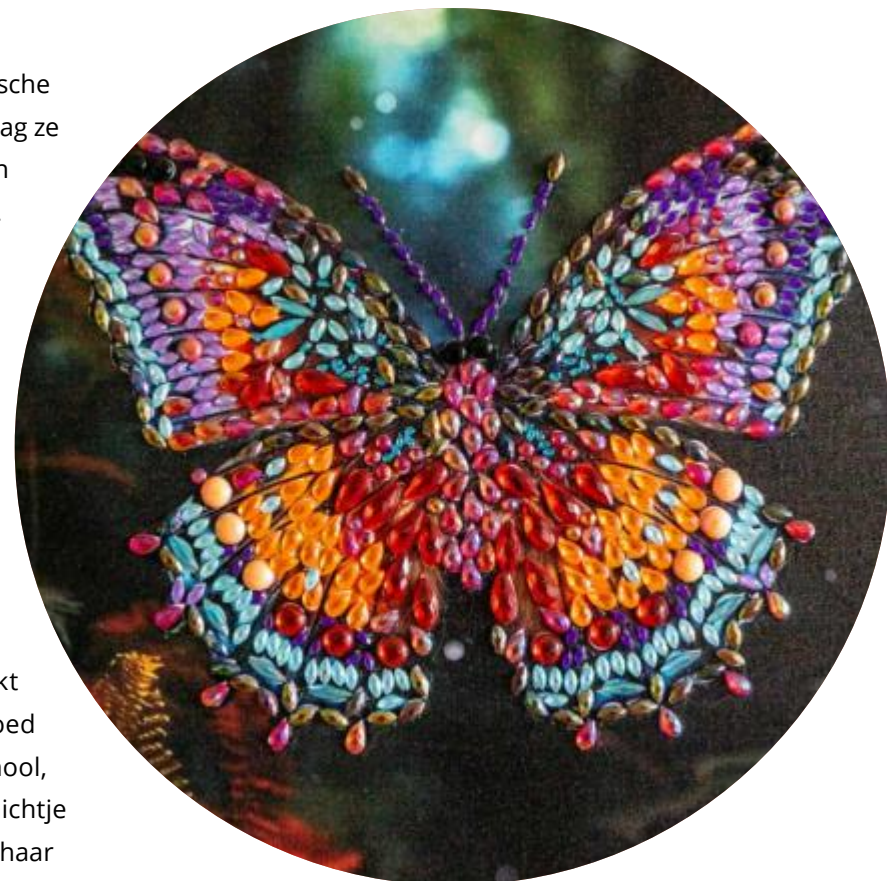
Willemien heeft als kind veel last van epileptische aanvallen. Daardoor mist ze veel lessen en mag ze niet over. Ze voelt dit zo als falen dat ze er een minderwaardigheidscomplex aan overhoudt. Haar tante, die ook inwoont bij hen en voor haar ouders zorgt als mantelzorger, verhuist haar naar een andere school, waar ze wél de volgende klas mag meedoen. Dat is geen verkeerde keuze geweest. Ze kan goed leren en is nooit meer blijven zitten. Ze groeit met de juiste medicijnen op tot een gezonde meid en heeft steeds minder aanvallen.

En nu... na de lagere school?

Ze woont graag bij opa en oma, maar bezoekt ook vaak haar ouders, dat contact is altijd goed gebleven. Willemien doorloopt de lagere school, maar daarna werken vindt tante voor haar nichtje iets te vroeg komen: ze blijven erg zuinig op haar gezondheid. Wel mag ze als vakantiehelp werken in een wasserij. Ze vindt het erg leuk werk en uiteindelijk vindt ze daar haar eerste echte baan. Ze doet het werk tien jaar met heel veel plezier. Dan krijgt ze een baan aangeboden in het Oogziekenhuis als hulp in de huishouding in het zusterhuis. Na een paar jaar krijgt ze ook hier weer promotie; ze kan in het restaurant komen werken. Daar hoeft ze niet lang over na te denken! Het blijkt een goede keuze, want ze maakt daar de 32 jaar vol. Tot ze op haar zestigste met pensioen gaat.

Verliefd, verloofd, getrouwd?

Nee, niets van dat alles. Ze heeft er eerlijk gezegd gewoon geen tijd voor. Al haar energie stopt ze, met heel veel liefde, in haar werk. Onregelmatige diensten, wisselende werktijden, de dag is om voor ze het weet. Ja, er zijn de nodige vriendjes geweest, maar de ware Jacob zit daar niet tussen. Ze heeft het ook nooit echt gemist. Is als het ware getrouwd met haar werk.

Fijne vakantieherinneringen

Willemien heeft fijne herinneringen aan haar jeugd in de Sint Liduinastraat. De vakanties met zijn allen in Epe en Voorthuizen, een groot huis waar iedereen logeert: opa, oma, vader en moeder, zusjes en tante, en wie er verder maar mee wil. Veel spelletjes, veel fietsen, de hele familie bij elkaar, het is een en al plezier.

Op latere leeftijd maakt ze alleenstaande-reizen naar Oostenrijk, Engeland. Soms gaat zus Nel mee, waar ze tot op de dag van vandaag een fijne band mee heeft. Eén keer vliegt ze... naar Joegoslavië. Komen ze onderweg in een enorme luchtzak terecht, waarbij het eten door de lucht vliegt. "Nooit meer," zegt Willemien. Nou ja, oké, ze moet ook nog terug natuurlijk. Maar dat is echt bij twee keer gebleven. Willemien blijft liever op de grond met beide benen.

De gezondheid wordt minder

Ze woont 40 jaar lang, tot op vergevorderde leeftijd tweehoog op de Nieuwe Damlaan, waar ze is gaan wonen, nadat opa en oma overleden zijn en tante het advies krijgt om gelijkvloers te gaan wonen. Willemien heeft thuiszorg, krijgt hulp bij het aantrekken van haar steunkousen iedere dag. Die heeft ze nodig vanwege een 'oedeem' been: haar rechterbeen is veel dikker dan haar linker. Er wordt een melanoom weggehaald op haar rechterbeen en Willemien ligt zeven weken in het ziekenhuis, daarna is ze een jaar thuis. Tegen de zin van het G.A.K. in gaat ze toch weer aan het werk, voor halve dagen.

Wanneer ze opeens heel veel blaren op haar benen krijgt, komt ze weer voor lange tijd in het ziekenhuis terecht: de diagnose is anemie, een bloederziekte, waardoor ze in een rolstoel terechtkomt. Na het ziekenhuis wordt het drie maanden revalideren in Frankeland.

Wat meer veiligheid

Aansluitend op die revalidatie wordt er een plekje voor haar gevonden in Jacobs Gasthuis, een mooie kamer op de begane grond. Vorig jaar maart wordt ze plotseling doodziek, ligt vier weken in het ziekenhuis met veel pijn op de longen. Sindsdien heeft ze extra zuurstof, die ze overal met zich meesleept. Ze kan wel een paar minuten zonder maar in principe heeft ze continu extra zuurstof nodig. Een paar maanden terug was er een stroomstoring in Jacobs Gasthuis, en toen waren de verzorgsters er heel snel bij om over te schakelen op het noodaggregaat. Wat dát betreft, voelt ze zich prima verzorgd en veilig.

Ruimte en zorg

Willemien heeft het erg naar haar zin in haar huidige appartement. Ze had een sta-op stoel, maar daar had ze steeds de hulp van een verzorgster bij nodig. Dus stoel weg, en veel ruimte in de kamer om goed te kunnen manoeuvreren met haar rolstoel. Ze vermaakt zich prima. Ze is creatief met diamond painting, heeft hele mooie schilderijtjes en onderzetters gemaakt. Oordeelt u zelf.

Willemien is een vrolijke opgeruimde dame, die ondanks behoorlijk wat gezondheidsklachten nog altijd positief in het leven staat. Nou ja... in haar geval 'zit' dan. Ze wil trouwens wel weten wanneer de fotograaf komt, want dan zorgt ze dat de kapster geweest is. Dus ook nog ijdell! En het is een mooie foto geworden toch? Van een mooi mens.

Hello goodbye

Tekst en beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf

Onlangs nam geestelijk verzorger Mariëtte Brekelmans, bij u als lezer wellicht bekend als vaste columnist van dit magazine, afscheid van locatie Frankeland. Zij had hier ruim vijf jaar gewerkt en ging met pensioen.

Om haar afscheid te vieren nodigde zij zanger en gitarist Maarten Teekens uit in de huiskamers van afdeling 3. Met zijn zang en gitaarspel wist hij de juiste snaar te raken. De liedjes die hij zong waren voor de bewoners bekend en soms werd er zachtjes, maar ook luid, meegezongen. Want wie kent ze niet, de liedjes van Elvis Presley en Cliff Richard.

Dat de bewoners Mariëtte een goed hart toedragen werd duidelijk toen een zelfgemaakt cadeau werd overhandigd. 'Lieve Mariëtte, bedankt dat je bij ons was,' was de tekst die op het hart stond.

Noot van de redactie: ook geestelijk verzorgers Gerarda van Mourik en Jacolien Immerzeel gingen deze zomer met pensioen. Vandaar dat in deze editie voor het laatst een column van Jacolien te lezen is (onder de noemer 'Om even bij stil te staan', te vinden op de volgende pagina). De redactie wil Gerarda, Mariëtte en Jacolien graag danken voor hun bijdragen. Voor de volgende editie zal één van de nieuwe geestelijk verzorgers, Esther van Pelt, de pen oppakken.

‘Alles heeft zijn tijd

Voor alles wat gebeurt is er een uur, een tijd voor alles wat er is onder de hemel.’

‘Een tijd om je te verbinden en een tijd om op te breken en verder te trekken.....’

En dan zomaar ineens nam ik eind augustus afscheid van locaties Schiewaegh en Harg-Spaland en van allen met wie ik me daar verbonden voel. Per 18 september ga ik met pensioen en ik kan me nog helemaal niet voorstellen hoe het zal zijn om niet meer tweemaal per week naar Schiedam te fietsen, waar ik mij als geestelijk verzorger bijna negen jaar als een vis in het water heb gevoeld en van alles heb beleefd.

Met bewoners en hun familie, met medewerkers, vrijwilligers en collega's. Iedere dag weer anders! Met altijd het verlangen om van betekenis te zijn voor mensen en iets van licht te laten schijnen. En niet alleen ik neem afscheid, maar ook de geestelijk verzorgers van Frankeland gaan met pensioen.

Op zo'n moment van afscheid nemen, van een overgang naar een nieuwe fase in het leven, kijk je onwillekeurig terug op hoe het begon. Op mijn 48ste maakte ik de overstap van verpleegkundige naar geestelijk verzorger, daar ging een studie aan vooraf. Met een diploma op zak en een rugzak vol theoretische kennis, kwam de weerbarstige werkelijkheid van de praktijk, toen ik aan de slag ging in het verpleeghuis. Lang niet iedereen zat te wachten op een gesprek met een geestelijk verzorger... en sommige mensen maakten zoveel narigheid mee in hun leven dat ik er stil van werd.

Begonnen in een nieuwe rol met een rugzak vol theorie en wat stage-ervaringen, waaronder in Frankeland, kreeg ik onderweg vanuit de praktijk van alles aangereikt om in diezelfde rugzak te koesteren en mee te nemen; de mooie ontmoetingen, de wijze lessen, teksten en gedichten. En heel veel mooie herinneringen aan gespreksgroepen, vieringen, de mooie avonden rondom kerst, waardevolle herdenkingsbijeenkomsten, goede georganiseerde beleidsdagen, managers bij wie je je verhaal kwijt kon, fijne collega's in allerlei verschillende functies, lunches in de brasserie of Serre en zoveel waardevolle en betekenisvolle contacten met bewoners.

In al die jaren heb ik de wereld van het verpleeghuis en de mooie mensen die daar werken van binnenuit leren kennen. Ook daar wordt het leven volop geleefd; met humor, een lach en een traan, mooie activiteiten, samen aan tafel, intense betrokkenheid en aandacht en soms ook wachten tot er op een oproep gereageerd wordt.

Niemand kiest ervoor daar te komen wonen, maar wat is het waardevol dat zulke plekken er zijn.

Er is en er was verbondenheid, soms ging dat vanzelf, soms had het tijd nodig. Kostbaar is het als mensen zich verbinden aan waar zij wonen, verzorgd worden of werkzaam zijn. Als ze het niet opgeven als het even anders loopt dan gedacht. Alle zorgorganisaties staan voor uitdagingen richting de toekomst. De mensen die zich eraan verbinden en zich ervoor willen inzetten, die maken het verschil en soms ook 'het onmogelijke', mogelijk.

Het is voor ons tijd om afscheid te nemen, op te breken en verder te trekken, het stokje door te geven aan opvolgers, dankbaar terugkijkend in verwondering, vooruitkijkend naar iets nieuws. Hartelijk dank voor alle goeds, voor de warmte en hartelijkheid, de mooie samenwerking, het vertrouwen en de betrokkenheid.

Tot slot een symbolisch afscheidsboekje op papier, met een zonnebloem die zich altijd richt naar het licht, met een roos, symbool van de liefde, met een klaproos, die kleurig bloeit op kale en onherbergzame plekken, en een vergeet-mij-niet!

La Sorpresa:

zorgeloos genieten onder de Spaanse zon

Door Jolanda Keldermans, coördinator La Sorpresa Frankelandgroep

Aan de zonnige Costa Blanca, verscholen tussen de bergen en met uitzicht op de Middellandse Zee, ligt een bijzondere plek: vakantievilla La Sorpresa. Deze ruim driehonderd jaar oude, prachtig gerenoveerde finca biedt alles voor een ontspannen vakantie. Hier geniet u van rust, comfort en gastvrijheid, terwijl het gezellige centrum en het strand van Calpe op slechts vijftien minuten afstand liggen.

La Sorpresa is speciaal bedoeld voor mensen die verbonden zijn aan de Frankelandgroep en graag op vakantie willen, maar niet langer alles zelf willen of kunnen organiseren. De villa is geschikt voor gasten die nog redelijk goed mobiel zijn.

De vakantie begint al ontspannen: u wordt thuis opgehaald en naar Rotterdam Airport gebracht. In Alicante staan vrijwilligers klaar om u naar de villa te begeleiden. Tijdens uw verblijf is er altijd een vrijwilligerskoppel aanwezig. Zij organiseren uitstapjes, brengen u naar de supermarkt, de markt, het strand, de boulevard of een

restaurant. Mocht medische ondersteuning nodig zijn, dan wordt begeleiding naar een Nederlandse huisarts verzorgd.

U verblijft in een kleine groep van maximaal zeven gasten. Voor vertrek maakt u alvast kennis met uw reisgenoten, zodat u met een vertrouwd gevoel op vakantie gaat. Liever met familie of vrienden? Dan kunt u de villa ook exclusief huren.

Samen vakantie vieren betekent bij La Sorpresa ook met elkaar genieten van lekker eten. Gasten bepalen onderling wat er op het menu komt en wie er kookt. Zo ontstaat een gezellige, huiselijke sfeer. Iedere dag uit eten gaan kan natuurlijk ook en de aanwezige vrijwilligers bereiden met plezier af en toe een maaltijd.

La Sorpresa beschikt over alles voor een comfortabel verblijf:

twee zwembaden, waarvan één verwarmd, een tennisbaan, een jeu-de-boulesbaan, een sauna en een bibliotheek. Er is volop gelegenheid om actief bezig te zijn of juist heerlijk te ontspannen.

Veel gasten keren daarom graag terug naar deze bijzondere plek, waar persoonlijke aandacht, gezelligheid en een onbezorgde vakantie centraal staan.

De villa is te boeken van oktober tot en met eind mei.

Wilt u meer informatie over de villa, de reserveringsmogelijkheden of de huurprijzen? Neem dan telefonisch contact op met Jolanda Keldermans, coördinator La Sorpresa bij de Frankelandgroep (010-4264925 / 06-52052407). Zij vertelt u graag meer.

Graag tot ziens in La Sorpresa!

De zwarte wegmier

De zwarte wegmier is een mierensoort, die zich onderscheidt van andere mieren door hun overvloedige fijne beharing en doorzichtige vleugels. Het is een alleseter, met een sterke voorkeur voor zoetigheid en eiwitten. Ze eten voornamelijk honingdauw, bladluizen, rottend fruit, dode insecten en suikerhoudende etenswaren.

Wanneer de 'verkenner' op zijn speurtocht naar eten op iets lekkers stuit, bijvoorbeeld kruimels op de keukenvloer of in kastjes, of geopende pakken met zoetigheid, dan is binnen de kortste keren de complete kolonie gemobiliseerd. U hebt ze vast weleens gezien, zo'n colonne, goed georganiseerd, gedisciplineerd, iedereen weet zijn taak en alles wordt in sneltreinvaart naar de 'staat' gebracht, het nest waar ze wonen.

Mieren zijn ongelooflijk sterk: ze kunnen wel 10 tot 50 keer hun eigen gewicht dragen. Ze sjouwen met het grootste gemak hele zandbergen en het is dus niet zo vreemd dat ze zelfs in staat zijn om de fundering van een huis te laten verzakken. Toch zijn mieren nuttige beesten: ze ruimen veel rommel op in de natuur, onder andere dode insecten en afval. Mieren in je tuin betekent vaak goed nieuws, al is het niet de bedoeling dat ze uw tuintegels laten verzakken, wat voor hen een koud kunstje is. Verder verspreiden ze plantenzaden en door het graven van nesten en gangen verbeteren ze de bodemstructuur.

Mieren 'melken': ze zoeken planten waar veel bladluizen voorkomen en door deze bladluizen aan te tikken met hun voelsprieten, worden de bladluizen gestimuleerd om een zoete stof, 'honingdauw' af te scheiden.

Er vindt een wisselwerking plaats: mieren beschermen bladluizen tegen vijanden zoals lieveheersbeestjes en de mieren krijgen honingdauw. Mieren zijn zo gek op honingdauw, dat ze de bladluizen soms meenemen

naar hun nest, om daar ook in de winter verzekerd te zijn van hun voorraadj. Zo houden ze hun voedselbron op peil in mindere tijden. Eerlijk is eerlijk... het zijn slimme bestjes en verbazend harde werkers.

De voortplanting van deze mieren vindt plaats in juli, augustus.

Alle vruchtbare mieren hebben vleugels, stijgen in grote

zwermen omhoog en de vrouwtjes worden in de lucht bevrucht. De meeste mannetjes gaan dood, wanneer ze weer op de grond belanden. De vrouwtjes graven een gat waar ze de eitjes bewaren. Uit de bevruchte eitjes komen vrouwtjes en uit de onbevruchte de mannetjes.

Maar al zijn mieren nog zo nuttig, natuurlijk zit niemand te wachten op een mierenplaag, zeker niet binnenshuis. Je kunt zelf al heel veel doen door etenswaren goed gesloten te

bewaren. Mierendoosjes helpen vaak wel: de mieren krijgen een bepaalde stof aan hun poten, waarmee ze hun eigen nest besmetten. De meeste mieren gaan daar dood van, hoewel je natuurlijk hardnekkige overlevers hebt. De doosjes bevatten een bepaald soort gif dat voor kleine kinderen en huisdieren wel

gevaarlijk kan zijn, dus ideaal is dit middel zeker niet. Het schijnt dat baby-poeder strooien ook kan helpen. Mieren houden daar niet van en zullen zo'n witte streep zelden passeren.

Nou ja, we hebben er het meeste last van in de lente en zomer dus voorlopig zullen we ze wat minder zien!

De gekortwiekte mens

Een indrukwekkend verhaal over een man, die door beslissingen van anderen in een diep gat terechtkomt en daar met veel hulp maar vooral ook door eigen kracht weer uit weet te komen. Maar weggaan doet het nooit!

Geboren in Schiedam, in de Sint Liduinastraat, recht tegenover verzorgingshuis Frankeland, op nummer 9.

Jacques Sens is het grootste deel van zijn werkzame jaren treinmachinist bij de NS. Zijn taak is de trein veilig en op tijd van A naar B en vice versa te rijden. Tijdens deze ritten komt het echter een aantal keren voor, dat er iemand voor zijn ogen zelfmoord pleegt

door voor de trein te springen. Uiteraard geheel buiten zijn schuld. Hoewel Jacques weleens gedacht heeft: "Had ik niet...?" Nee, dat is onmogelijk. Eer zo'n massa staal met een dermate hoge snelheid totaal stilstaat, ben je 700 meter verder. En iemand die er bewust voor kiest om een einde aan zijn leven te maken, kiest voor hoge snelheid, niet voor het boemeltje.

De eerste keer dat Jacques zoiets meemaakt, bij het passeren van station Delft richting Amsterdam, maakt hij ook voor de eerste keer het totale gebrek aan empathie bij zijn werkgever mee. Nog geen kopje koffie, één medewerker vraagt hem of het gaat. De trein die moet door! Er is géén reservemachinist beschikbaar dus Jacques rijdt zelf de trein naar zijn bestemming. Vertragingen moeten te allen tijde voorkomen worden, alles voor een tevreden treinreiziger.

En helaas blijft het niet bij deze ene keer. En het komt niet zelden voor, dat Jacques, bij gebrek aan personeel, genoodzaakt is zelf weer op de trein te klimmen en de rit af te maken. Tot tevredenheid van zijn werkgever.

Maar na dit herhaalde malen meegemaakt te hebben, breekt Jacques. Hyperventilatie, spanning en angst brengen hem bij de huisarts, die volledige rust adviseert. Hardlopen helpt deels om zijn ademhaling weer te reguleren, er wordt zelfs gesproken over een terugkeer op de trein.

Een andere vorm van revalidatie blijkt schilderen. In navolging van Dalí legt hij zijn angsten vast op het doek.

Onder druk van de bedrijfspsycholoog gaat Jacques weer werken. Bij zijn eerste rit is er niemand om hem te begeleiden en na een korte rit zet hij zijn treindeel naast het perron, stapt uit en is uren onvindbaar. Einde machinistenloopbaan, Jacques zal nooit meer een trein besturen.

Intern wordt voor hem een andere baan gezocht. Gesprekken verlopen moeizaam. Het hyperventileren blijft opspelen en Jacques zit regelmatig wekenlang thuis. Diverse banen worden geprobeerd of stranden al voor ze begonnen zijn. De angst blijft toch dieper te zitten dan gedacht. Uiteindelijk belandt hij bij de sector gebouwen Schiedam, waar hij wel floreert. Hij bekwaamt zich in bouwkunde en civiele techniek. Er zit perspectief in (zowel in baan als in geestelijke ontwikkeling).

Maar na enkele jaren verdwijnt na afslanking zijn functie. Er ontstaat steeds meer frictie tussen hem en de NS en vastgelopen komt hij bij de psychiater terecht.

Dan belandt hij in een psychose. Een stem vertelt hem naar het ziekenhuis te rijden, in zijn onderbroek. Hij wordt opgenomen op de psychiatrische afdeling en een

gitzwarte periode volgt, die meer dan negen maanden zal duren. Huisarts, rechter, advocaat, psychiater, separatiecel, dwangbuis, I.B.S. therapie, gesprekken, alles komt die maanden voorbij.

Een dieptepunt is een lepel naast zijn bord, in plaats van mes en vork. Op het moment dat hij die weer standaard bij zijn eten krijgt, en hij zijn scheermes en schaarje weer terugvindt in zijn toilettaas, beseft hij dat de weg naar boven is ingezet.

Met de diagnose PTSS (post-traumatische stressstoornis) staat Jacques dan weer in de maatschappij, maar wel op een zijspoor. Tot zover deel één van het door Jacques geschreven boek 'De dood als erfenis', zeer indrukwekkend. Ik begon na de avondmaaltijd met het boek, maar ben blijven lezen, nooit gestopt. Je wordt zo meegenomen in de pijn, in de strijd die hier gestreden

wordt om weer grip op het leven te krijgen, je kunt eenvoudigweg niet stoppen. En dan weet ik nog dat het verhaal 'goed' afloopt. Ik zit tegenover de schrijver, die een frisse gezonde indruk maakt.

Deel twee start met de herbeleving van een aantal suïcidegevallen, zoals door Jacques is beleefd. Opsommingen die je doen huiveren. Het gebeurt zo veel vaker dan we denken.

Wanneer zijn boek gepresenteerd wordt, krijgt Jacques het aan de stok met de NS en de overheid. Hij wordt als klokkenluider bestempeld, omdat hij wantoestanden op het gebied van daadwerkelijke hulp aan slachtoffers van een psychische belevenis beschrijft. Mede door dit boek en maatschappelijke veranderingen laat NS tegenwoordig een socialer beeld zien. Tonen dat je betrokken bent en meeleeft, dat kan al helpen.

Jacques heeft de afgelopen jaren talloze lezingen gegeven in het hele land, daarbij gebruikmakend van de vele sculpturen en schilderijen, die allemaal iets te maken hebben met de zelfverkozen dood op het spoor. Schilderen en beeldhouwen werken therapeutisch voor hem. In 2008 schenkt hij de sculptuur 'De Ander Dat Ben Jij' aan locatie Frankeland na een lezing aldaar: twee 'gekortwiekte' mensen, symbool voor de mensheid. Omdat het

Het gaat goed met Jacques. Ik mag zijn leeftijd niet noemen dus laten we het erop houden dat hij een krasse tachtiger is. Hij is op allerlei gebied nog altijd zeer actief. Zo maakt hij onder andere deel uit van de visiteclub Erasmus, die bij elkaar komt in het Jacobs Gasthuis, bedoeld voor mensen met interesse in kunst, cultuur en muziek.

Jacques heeft de regie over zijn leven als kunstenaar weer geheel

er niet naar zijn zin staat, krijgt het later dat jaar een prominente plek in Jacobs Gasthuis. Overal en nergens staat en hangt werk van Jacques Sens. In crematorium de Beukenhof hing een schilderij van hem. Dat is helaas ontvreemd. Jacques vleit zich met de gedachte dat het waarschijnlijk gestolen is omdat iemand het erg mooi vond.

in eigen hand. En niet alleen over zijn leven. Ook voor zijn crematie heeft hij een en ander geregeld. Onlangs schilderde hij een klaproos, die een speciaal plekje op zijn kist moet krijgen. Hij ziet duidelijk de overeenkomst tussen de mens en deze klaproos: de vergankelijkheid en de kwetsbaarheid!

De Ander Dat Ben Jij

Jij als ik
in wit en zwart
Beide als Ik
Individu in Uniek en Apart

Ander in jij
Verlangend in gelijk
Gevoel voor jou in mij
Als hoogste goed in rijk

Geloof voor ons als ander
in één
Levend voor het moment in tijd
In lach, in Ween

Soms in gedachten als strijd
Ander in, Onvoltooide tijd
Jij in Jou en Ik, zoekend in kwijt

Jacques Sens

113

Denkt u aan zelfdoding of maakt u zich zorgen om iemand? Praten erover helpt en kan anoniem via de chat op www.113.nl of telefonisch op 113 of 0800-0113.

Een feestelijke start van de zomer

Door Ingrid Valkema, medewerker dagbesteding

Op de dagbesteding en dagbehandeling hebben we de zomer op een heerlijke manier ingeluid. Samen met onze cliënten hebben we een gezellige barbecue voorbereid. De dames hielpen enthousiast mee met het snijden van de groenten en het klaarmaken van alle lekkernijen. Het was mooi om te zien hoeveel plezier iedereen had in de voorbereiding. Er kwamen ook mooie vakantie verhalen op tafel.

In de hal maakten we een gezellige uitgifteplek waar de bakplaat stond en alle ingrediënten voor een heerlijk broodje hamburger klaarlagen. Cliënten konden daar hun broodje hamburger, helemaal naar eigen smaak, samen met een portie patat ophalen.

De hal was helemaal in zomerse sfeer aangekleed, waardoor iedereen die binnenkwam direct een echt vakantiegevoel kreeg. Gedurende de zomerweek bleef dit een gezellige ontmoetingsplek. Cliënten kwamen regelmatig even langs voor een praatje, om de sfeer te proeven of gewoon samen te genieten van de gezelligheid.

Het was een geslaagde activiteit waarbij samen genieten centraal stond. Een warme, gezellige en smakelijke start van de zomer!

Leven in vrijheid

Door Annelies van Breukelen, redacteur

Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf (N.B. deze foto is gemaakt tijdens de Voorjaarsmarkt in Harg-Spaland. De gefotografeerde heeft niets te maken met het onderwerp van het artikel.)

Sinds het ontstaan van verpleeghuizen in de jaren '60, is de zorg voor mensen met dementie geleidelijk veranderd. Waar cliënten met dementie vroeger vrijwel altijd op gesloten afdelingen verbleven – uit zorg voor hun veiligheid, omdat zij konden verdwalen of gevaarlijke situaties niet goed inschatten – kwam daar later steeds meer nuance in. Sinds de jaren '80 en '90 is er meer sprake van openheid in het kijken naar de vrijheid van cliënten. Wel bleef bescherming lange tijd het uitgangspunt.

Gaandeweg groeide het besef dat vrijheid en eigen regie minstens zo belangrijk zijn. Cliënten kregen bijvoorbeeld de mogelijkheid om een afdeling te verlaten als zij de toegangscode wisten. Daarmee verschoof de aandacht van controle naar bewegingsvrijheid en persoonsgerichte zorg: wat heeft iemand nodig om zich zo prettig mogelijk te voelen?

Een belangrijke mijlpaal volgde in 2020 met de invoering van de Wet zorg en dwang (Wzd). Die wet draait het uitgangspunt om: geen gesloten afdelingen meer, tenzij het echt niet anders kan. Vrijheid is sindsdien de norm, en beperking alleen nog een laatste redmiddel. De wet geldt voor cliënten met een psychogeriatrische aandoening, zoals dementie of een verstandelijke beperking, die professionele zorg ontvangen. In deze wet is opgenomen dat onvrijwillige zorg zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Gesloten afdelingen horen daar dus niet (meer) bij.

Ook de Frankelandgroep is bezig met het openstellen van de psychogeriatrische zorgafdelingen. Eerst is gekeken hoe het leven op de gesloten afdelingen zo vrij mogelijk gemaakt kon worden. Dit gebeurt in fasen, per locatie. Als eerste wordt

begonnen in Harg-Spaland. Zorgmedewerkers hadden al geleerd hoe om te gaan met het toepassen van onvrijwillige zorg onder de Wet zorg en dwang, maar daar komt nu bij dat ook actief gezocht wordt naar mogelijkheden om zoveel mogelijk vrij te kunnen zijn. Hiervoor zullen nieuwe afspraken gemaakt worden bij cliënten waar dit een rol speelt. Er is namelijk vaak meer mogelijk dan je misschien denkt. Ook naasten en het netwerk van cliënten kunnen hierbij een rol hebben. Zorgmedewerkers krijgen een instructie om hierover het gesprek aan te gaan. Daarnaast krijgen alle medewerkers een training hoe omgegaan kan worden met bijvoorbeeld een cliënt die dwaalt.

Ik ga in gesprek met Bas de Vaan, beleidsmedewerker kwaliteit van de Frankelandgroep en voorzitter van de projectgroep die dit alles in goede banen leidt. Bas vertelt welke stappen zijn ondernomen om dit 'leven in vrijheid' zo optimaal mogelijk uit te kunnen gaan voeren. "Er is een projectgroep samengesteld van twaalf verschillende medewerkers uit de Frankelandgroep, afkomstig uit verschillende locaties en afdelingen. Door deze projectgroep is nagedacht hoe we de cliënten van de Frankelandgroep passende vrijheid kunnen geven."

Bas legt uit dat dit proces door de multidisciplinaire zorgteams in de verschillende locaties steeds aan de hand van vijf stappen zullen werken.

Stap 1: Wat kan en wil de cliënt zelf (nog) en wat kan opnieuw geleerd worden?

Bas geeft een voorbeeld: “We kijken ook bij mensen met dementie wat ze nog kunnen leren.” Zo vertelt hij over een situatie dat een cliënt voor een rood stoplicht keurig bleef wachten. Daar had hij nu misschien nog gestaan als hem niet werd aangeleerd dat tegenwoordig de meeste stoplichten een knop hebben waar je op moet drukken om op groen te springen. Bij deze cliënt is er regelmatig geoefend en uiteindelijk begreep de cliënt hoe het werkte en kon hij makkelijker een blokje om lopen.

Stap 2: Welke technologieën of (digitale) hulpmiddelen kunnen worden ingezet?

Bas legt uit dat er voor sommige cliënten gewerkt gaat worden met een slim polsbandje. Wanneer een cliënt zich moeilijk kan oriënteren, dan kunnen zorgmedewerkers in de gaten houden waar de cliënt is en of een bepaalde deur gepasseerd wordt. Het vrij rondlopen door het gebouw zorgt weer voor een extra uitdaging. Tot nu toe kwamen cliënten met dementie bijvoorbeeld niet zelfstandig in de brasserie. Dat zal in de toekomst wel gaan gebeuren. Daarom zal er extra aandacht worden besteed aan medewerkers en medecliënten die deze cliënten ontmoeten. Bijvoorbeeld: hoe ga je om met een cliënt met dementie die koffie bestelt maar vergeet te betalen?

Stap 3: Wat kan (en wil) het netwerk van de cliënt bijdragen?

Sommige cliënten met dementie zullen meer vrijheid kunnen ervaren als ze naar buiten gaan met de begeleiding van een naaste of vrijwilliger. Bas legt daarom uit dat er meer aandacht moet komen wie nog meer binnen het netwerk van de cliënt vallen. Het netwerk is vaak breder dan alleen een eerste contactpersoon. Misschien iemand van de kaartclub?

De vroegere buurvrouw? Of een achternicht die het ook leuk vindt om iets zinvols te betekenen?

Stap 4: Welke hulp kan van het sociale en/of lokale netwerk komen?

Bas legt uit dat de omgeving waar de cliënt in vrijheid zijn wandelingetje maakt mee kan helpen dit in goede banen te leiden. Binnen de locatie helpt iedereen hieraan mee. En buitenshuis kun je bijvoorbeeld de wijkagent, cliëntenverenigingen van aangrenzende huizen en winkeliers betrekken zodat iedereen mee kan helpen wanneer de cliënt het even zelf niet meer zo goed weet.

Stap 5: Welke professionele ondersteuning is nodig?

Tenslotte wordt gekeken naar de mogelijkheden binnen de multidisciplinaire zorgteams: welke begeleiding en activiteiten kunnen het gevoel van vrijheid vergroten? Welke creatieve alternatieven zijn mogelijk? Deze hoeven zij niet allemaal zelf te verzinnen, op de website van Vilans zijn die voor iedereen te lezen. Daar zijn heel veel creatieve alternatieven gebundeld onder de noemer ‘Inspiratie voor vrijwillige én passende zorg.’ Maar het zijn niet alleen de zorgteams die met slimme ideeën zullen komen, eigenlijk denkt iedereen op een locatie mee.

Planning

Vanaf september 2026 zal Harg-Spaland, als eerste zorglocatie, stap voor stap de werkwijze invoeren. Cliënten, naasten en medewerkers zullen uiteraard tijdig geïnformeerd en betrokken worden. En na Harg-Spaland zullen ook de andere locaties van de Frankelandgroep volgen. We nemen daar ruim de tijd voor en zullen daar dit jaar en volgend jaar zeker nog mee bezig zijn.

Heeft u vragen?

Stelt u ze dan gerust aan Bas de Vaan, beleidsmedewerker kwaliteit van de Frankelandgroep.

✉ b.devaan@frankelandgroep.nl

Veilig, gezond en vooral lekker eten

(ook) voor bewoners met eet-, drink- en/of smaakproblemen

Sommige ouderen worstelen met de inname van eten en drinken. Kauw- en slikproblemen en/of een afname in de waarneming van geur en smaak door ouderdom of door een behandeling tegen ziekte (waaronder bijvoorbeeld chemotherapie en/of medicijngebruik) kunnen hier oorzaken van zijn.

Aanpak eet-, drink- en/of smaakproblemen binnen de Frankelandgroep

Natuurlijk kunnen we binnen de Frankelandgroep niet alle eet- en drinkgerelateerde problemen oplossen. Maar dat wil niet zeggen, dat we dat niet willen proberen!

Het Smaakcentrum Consult & Coaching, ooit opgericht voor mensen met smaakproblemen tijdens of na een oncologische behandeling, gaat de reeds opgedane kennis en expertise op dit gebied vanaf dit moment binnen de gehele Frankelandgroep inzetten. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de diëtist en logopedist.

Het uitgangspunt is dat iedereen een gezonde, veilige maar bovenal smakelijke maaltijd verdient en daar ook recht op heeft; ongeacht de problematiek die zich voordoet bij de waarneming van de smaak van voeding. Waar mogelijk proberen we ondervoeding met aangepaste maaltijden (of componenten daarvan) te bestrijden of te voorkomen.

Maar bovenal richten wij ons op het weer kunnen genieten van eten en drinken, ook (of juist) in de laatste levensfase.

Meer informatie of interesse in dit traject?

U kunt contact opnemen via het e-mailadres smaakcentrum@frankelandgroep.nl.

Liefde is...

... samen aan de slag

Ik leer haar kennen als 'de mevrouw van het muizenhuis'. Geen idee wat ik me daarbij moet voorstellen, maar het maakt me nieuwsgierig. Dus ben ik op visite bij José Scholte, op afdeling 2 in Frankeland. Bij binnenkomst struikel ik bijna over allerlei gebreide beesten; olifanten, inktvissen, en over poppen. Ik maak een stoel vrij en kijk eens goed in het rond. Ja inderdaad... heel veel gebreide beesten maar een groot 'muizenhuis' trekt meteen de aandacht.

Eerst iets over José, om haar wat beter te leren kennen. José is 72 jaar, geboren en getogen in Schiedam, komt uit een fijn gezin, heeft een broer en twee zusjes. Al heel vroeg blijkt dat ze veel kan met haar handjes. Ze breit graag, schildert verdienstelijk en knutselt. Ook schrijft ze boeken, er ligt een hele stapel in de kast, allemaal over haar leven.

Onder andere over de periode in haar leven, dat ze op hoog niveau zwemt, geleerd in zwembad Zuid. Regelmatig staat ze op het podium (zelf noemt ze het 'het schavot') en ze haalt zelfs ooit de Olympische Spelen.

Maar vandaag gaat het over dat knutselen!

Want dat muizenhuis valt op. Het bestaat uit vier etages en het is ongelooflijk hoe gedetailleerd alles is. Alle kamers zijn goed herkenbaar, van woonkamer tot badkamer aan toe. De eerste kamer die ze maakte is die op de eerste verdieping links, van papier-maché. Die heeft volgens José zijn beste tijd gehad en is toe aan een forse renovatie. Samen

met haar zusje Atie steekt ze haar ziel en zaligheid in het huis. Het aanleungedeelte links is het laatst bijgebouwd en dat staat het stevigst. Maar al met al is het hele complex aan een goede restauratie toe. Het muizenhuis is zes à zeven jaar oud, en dat schijnt voor zo'n 'gebouw' behoorlijk te zijn. Ze is ermee begonnen toen ze zes jaar geleden in Frankeland kwam. Haar zoon staat op het punt naar Amerika te emigreren, maar zorgt voor een veilig plekje voor zijn moeder. Na een jaar in het Liduinahof gewoond te hebben, verhuist ze naar afdeling 2. José en Atie gaan dan met heel veel plezier aan de slag met het muizenhuis. Ze steken er veel tijd en liefde in en dat is goed te zien aan het resultaat.

Hoe ze aan al die muizen komen? Van overal en nergens. Zo is er bijvoorbeeld een winkel op de Hoogstraat waar regelmatig nieuwe muizen worden aangeboden. Zus Atie houdt dat allemaal in de gaten. In december worden er weer muizen aangeschaft. José is jarig in die maand en dan vraagt ze altijd om muizen als cadeautje.

De renovatie zal starten in januari 2027. José heeft eigenlijk

liever niet dat ik deze 'bouwval' op de foto zet. Maar ja José, dáár kom ik voor. Om met eigen ogen te bekijken hoeveel liefde er in die creatie schuilt. Want wat haar ogen zien, dat maken haar handen. Fijn dat ze nog goede ogen heeft, daar is ze erg dankbaar voor. Ze is sowieso een dankbaar mens, blij met iedere dag die haar gegeven is. En die blijheid komt tot uiting, onder andere in haar muizenhuis. José is natuurlijk nog een 'jonge blom'

met haar 72 jaren en de kans is groot dat dat muizenhuis volgend jaar een grondige metamorfose heeft ondergaan. Ik beloof haar tegen die tijd een nieuwe foto te maken en dan de twee huizen van vóór en ná de restauratie naast elkaar te plaatsen. Zoek de verschillen dan maar eens!

Voorlopig is het een hobby waar ze nog jaren mee vooruit kan. En dat maakt haar een tevreden mens!

Tropische tuinmiddag

Tekst en beeld door Annelies de Sterke,
meewerkend coördinator servicemedewerker

Dinsdag 21 juli hadden we voor de bewoners van afdeling 5, 6 en 7 een gezellige Hawaï-middag georganiseerd in de belevingstuin (ook wel 'ontmoetingstuin' genoemd) van Frankeland.

Gelukkig viel het weer mee, het was niet te warm en niet te koud. De tuin was helemaal versierd in het Hawaï-thema, dus met ananassen, flamingo's en andere exotische versierselen. Ook hadden we natuurlijk voor iets lekkers gezorgd: er was saté met patat, een poffertjesplaat, twee chocoladefonteynen en heerlijke bowl met vers fruit. En natuurlijk voor de liefhebbers rode en witte wijn en limonade.

De muziek in de vorm van een accordeonist die gezellige liedjes kwam spelen viel ook erg in de smaak: er werd volop gedanst en meegezongen!

Glorieus optreden in het Jacobs Gasthuis

Door Kristy de Gier, dagbestedingscoach

Met veel bewondering heb ik gekeken naar Charlotte Glorie. Zij is blind geboren en moest met het openbaar vervoer en de taxi een heel stuk reizen om bij ons te komen. Dit deed zij alleen, alles op haar gemak, ze stelde mij vragen en ik legde precies uit waar alles was, hoe de zaal eruitzag en door haar hand te pakken wees ik met haar hand aan waar precies het publiek kwam te zitten.

Vervolgens wist zij een zeer succesvolle middag voor onze bewoners neer te zetten, met humor, piano en zang. De lastige en grappige kanten van het hebben van een visuele beperking vormen voor Charlotte een onuitputtelijke bron van inspiratie. Ook haar belevenissen als moeder, (kerk)vrijwilliger, mantelzorger en brailletrainer dienden als aanleiding voor een nieuwe tekst, evenals de ontwikkelingen in zorg en onderwijs, bijzondere ontmoetingen en opmerkelijke maatschappelijke trends.

Alle bewoners hebben genoten van deze verrassende middag. Een optreden dat ons nog lang bij zal blijven. Charlotte mag zeker nog eens terugkomen!

Hoe leg je dementie uit aan een kind?

“Als iemand in de omgeving van een kind met dementie leeft kan dit heel verwarrend zijn. Volwassenen kunnen informatie vinden op internet en er zijn veel boeken te vinden over het onderwerp. Maar ook voor kinderen is het belangrijk om dementie bespreekbaar te maken en daarbij kunnen (prenten)boeken een grote steun zijn,” aldus de website <https://www.dementie-winkel.nl/>.

Een mooi initiatief, want inderdaad; hoe leg je het een kind uit? Op de website staat een lijst van boeken voor kinderen over het onderwerp dementie. Uit deze lijst heb ik een keuze gemaakt voor twee boeken.

Waarom vergeet oma alles?

Door Julissa Cruz

Cruz is specialist ouderengeneeskunde en heeft dus heel veel te maken gehad met mensen met dementie en hun naasten. Momenteel werkt ze als mentor aan de Leidse Universiteit. Haar roots liggen in de Dominicaanse republiek en dat is dan ook waar dit verhaal begint: aan de Caribische kust.

Twee kleinkinderen logeren bij opa en oma. Al gauw wordt duidelijk dat oma erg vergeetachtig is. Dat maakt de kinderen verdrietig. In hun kinderhoofd kunnen ze geen antwoord vinden op de vraag wat er met oma aan de hand kan zijn. Maar dan komen de dieren tot leven als geleerde professoren: de hond Druppy legt uit dat oma lijdt aan dementie en de kat Nina legt uit dat mensen met dementie wel veel vergeten maar daardoor extra behoefte hebben aan liefde en begrip.

De kinderen worden nieuwsgierig hoe de hersenen nu precies werken en de dieren nemen de kinderen mee voor een reis in de hersenen van oma. In de hersenen komen ze aan bij de hypocampus. Dit wordt gesymboliseerd als een zeepaardje wat voor een computer zit. De computer staat symbool voor het geheugen van oma en het zeepaardje moppert dat de computer niet meer zo goed werkt. Sommige oude mappen zijn plotseling verdwenen en in de nieuwe mappen wordt de informatie onvolledig opgeslagen. Zo kijken de kinderen mee in het geheugen van oma. De kinderen krijgen een hele rondleiding door de hersenen van hun oma.

Het boek is hierin heel volledig en makkelijk uitgelegd. Het is een verhaaltje van 33 pagina's. Voldoende om de aandacht vast te houden voor kinderen en vooral ook mooi geïllustreerd.

Maar daarmee is het boek nog niet uit. Er volgen nog 4 bladzijdes met informatie voor ouders. Maar wat ik vooral heel volledig vind aan dit boek is dat het afsluit met een gids voor ouders om kinderen en tieners te helpen dementie te begrijpen. Dit bestaat uit 6 bladzijdes met heldere tips.

Lieve meid

Door An Swerts

Ik heb voor dit boek gekozen omdat het een boek is uit de serie “Pleister”. “Pleister” is een serie speciaal gericht op kinderen die zelf of in hun nabijheid te maken krijgen met een ziekte. An Swerts schreef voor deze serie nog een kinderboek over een tante met een bipolaire stoornis en een kinderboek over faalangst. Al deze boeken hebben min of meer een zelfde opzet, namelijk: een mooi kinderverhaal, een spelletje en een informatieve bijlage voor volwassenen, met een aangrijpende getuigenis of een interview met een wetenschapper.

Dit kinderverhaal gaat over een opa die een speelgoedwinkel heeft. Kleindochter Katrientje houdt opa een beetje in de gaten. Opa vergeet of een klant al heeft betaald, opa vergeet waar hij zijn leesbril heeft gelegd, enzovoort.

Opa laat zich uiteindelijk onderzoeken door de huisarts, de huisarts stuurt hem door voor een hersenscan en de uitslag is inderdaad: dementie.

Katrientje bedenkt een heleboel dingen om het geheugen van opa een beetje te helpen. Zo neemt ze de geluiden van de meeuwen op als geheugensteuntje aan een dagje strand. Ze vraagt opa naar zijn lievelingsgeur en lavendel haalt de herinnering aan fijne vakanties terug. Al die steun helpt opa om nog lang thuis te kunnen blijven. Maar uiteindelijk gaat opa naar een verpleeghuis.

In het boek wordt goed uitgelegd wat er allemaal achteruit gaat. Het is niet alleen het geheugen, maar opa vergeet ook veel woorden. Maar Katrientje weet contact te (blijven) maken via alle zintuigen. En dat is bij mensen met dementie heel waardevol.

In de bijlage voor volwassenen zit een interview met professor Mathieu Vandenbulcke. Hij legt goed uit welke vormen van dementie er zijn en welke symptomen daarbij horen. En hij benadrukt dat we moeten kijken wat de mens met dementie nog wel kan. Ook staat hij stil bij de last die de ziekte vaak met zich meebrengt voor de naasten. Er is in dit volwassen deel ook aandacht voor jongdementie (dementie bij mensen onder de 65 jaar). En net als in het eerste boek geeft dit boek ook tips hoe je een kind kunt ondersteunen wanneer het in diens omgeving met dementie te maken krijgt.

Het boek is mooi geïllustreerd door Eline van Lindenhuis en is bedoeld voor kinderen vanaf zes jaar.

Uitkomsten cliëntenraadpleging Frankelandgroep: verpleeghuiszorg en thuiszorg

Door Suzanne Leeftang, beleidsmedewerker kwaliteit

In mei en juni 2026 heeft onderzoeksbureau Facit in opdracht van de Frankelandgroep een cliëntenraadpleging uitgevoerd. Hierbij zijn de ervaringen van onze cliënten en hun vertegenwoordigers in kaart gebracht, met als doel onze zorg- en dienstverlening verder te verbeteren.

Verpleeghuiszorg

Onze somatische cliënten zijn geïnterviewd door medewerkers van Facit. Vertegenwoordigers zorg ontvingen een vragenlijst thuis. Er is onder andere gevraagd naar tevredenheid over afspraken en overleg, de omgang met cliënten, de professionaliteit van de zorgverlening en de woon- en leefomstandigheden.

Tabel: Promotors cliënten

Locaties van de Frankelandgroep	Promotor Score somatische cliënten
Zorgcentrum Frankeland	57
Verpleeghuis Frankeland	70
Jacobs Gasthuis	87
Harg-Spaland	88
Schiewaegh	77
Vaartland	79
Frankelandgroep totaal	76

De respons onder somatische cliënten was hoog: 77 cliënten namen deel aan het interview, wat neerkomt op een respons van 55%. Van de 259 aangeschreven vertegenwoordigers zorg ontvingen we 101 reacties, een respons van 39%.

Promotors cliënten

In onderstaande tabel is per locatie het percentage promotors weergegeven. Dit getal geeft het percentage van bewoners weer dat een cijfer 8, 9 of 10 heeft gegeven (de zogenaamde ‘promotors’) op de vraag ‘Zou u de Frankelandgroep aanbevelen bij andere mensen met dezelfde aandoening of gezondheidsklachten?’

De hoogste scores qua positieve beoordelingen liggen op het gebied van:

- Gemaakt afspraken over uw rol (als naaste) in de zorg voor uw naaste (gemiddeld 8,0)
- De zorg past bij de manier waarop u wilt leven (gemiddeld 8,0)

De vragen waarop gemiddeld het laagste cijfer is gegeven, zijn:

- Motiveren van de zorgverleners om zo veel mogelijk zelf te (blijven) doen (gemiddeld 7,5)
- Uw naaste voelt zich gehoord door de zorgverleners (gemiddeld 7,0)

Promotors vertegenwoordigers zorg van bewoners met dementie

In onderstaande tabel is per locatie het percentage promotors weergegeven. Dit getal geeft het percentage van vertegenwoordigers zorg weer dat een cijfer 8, 9 of 10 heeft gegeven (de zogenaamde ‘promotors’) op de vraag ‘Zou u de Frankelandgroep aanbevelen bij andere mensen met dezelfde aandoening of gezondheidsklachten?’

De hoogste scores qua positieve beoordelingen liggen op het gebied van:

- Zorgverleners weten wat de situatie van uw naaste is (gemiddeld 8,6)
- In de gaten houden hoe het met uw naaste gaat (gemiddeld 8,4)

De vragen waarop gemiddeld het laagste cijfer is gegeven zijn:

- Past de zorg bij de manier waarop uw naaste wil leven (gemiddeld 7,4)
- Zijn er afspraken gemaakt over uw rol (als naaste) in de zorg voor uw naaste (gemiddeld 7,2)

Tabel: Promotors vertegenwoordigers zorg van bewoners met dementie

Locaties van de Frankelandgroep	Promotor vertegenwoordigers psychogeriatrische cliënten
Verpleeghuis Frankeland	68
Harg-Spaland	71
Schiewaegh	67
Vaartland	73
Frankelandgroep totaal	75

Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep

Daarnaast zijn ook cliënten uit de wijk en huurders binnen onze (aanleun)wooncomplexen bevraagd over hun ervaringen met onze wijkverpleging. In totaal vulden 205 cliënten de vragenlijst in, wat neerkomt op een respons van 44%. We zijn blij met deze betrokkenheid.

De hoogste scores qua positieve beoordelingen liggen op het gebied van:

- Vertrouwen in de kennis en ervaring van de zorgverleners (gemiddeld 8,7)
- Zorgverleners weten wat uw situatie is (gemiddeld 8,7)

De vragen waarop gemiddeld het laagste cijfer is gegeven, zijn:

- Wordt de zorg samen met u als cliënt, uw naasten en de zorgverleners afgesproken (gemiddeld 8,2)
- Zijn er afspraken gemaakt over uw rol (als naaste) in de zorg voor uw naaste (gemiddeld 7,5)

Promotorscore per wijkteam/locatie van de Frankelandgroep

Hieronder ziet u per wijkteam/locatie van waaruit de verzorging/verpleging wordt geleverd de Promotorscore. Deze score geeft het percentage van cliënten weer dat een cijfer 8, 9 of 10 heeft gegeven bij de vraag ‘Zou u de Frankelandgroep aanbevelen bij andere mensen met dezelfde ziekte of gezondheidsklachten?’ (0 = zeer waarschijnlijk niet, 10 = zeer waarschijnlijk wel).

Trots op de betrokkenheid

Wij zijn blij dat overall blijkt dat onze cliënten en vertegenwoordigers zorg over de gehele linie tevreden zijn en onze locaties/organisatie zouden aanbevelen.

De bereidheid van cliënten en vertegenwoordigers om hun ervaringen te delen, geven ons waardevolle inzichten. Deze uitkomsten helpen ons om onze zorg- en dienstverlening nog beter af te stemmen op de wensen en behoeften van onze cliënten.

Tabel: Promotorscore per wijkteam/locatie van de Frankelandgroep

Teams/locaties	NPS*	Totale respons*	Respons 8 en hoger
Liduinahof A (locatie Frankeland)	64	14	4
Liduinahof B (locatie Frankeland)	79	19	17
Groenzicht (locatie Harg-Spaland)	73	15	3
Meerzicht (locatie Harg-Spaland)	100	5	5
Suite (locatie Harg-Spaland)	100	9	9
DrieLanen (locatie Jacobs Gasthuis)	67	3	2
Matlinge (locatie Schiewaegh)	50	6	3
Vaartland	90	29	3
TOFwijkteam Schiedam Centrum	76	21	16
TOF wijkteam Schiedam Noord	74	23	17
TOF wijkteam Vlaardingen	92	12	11
TOF	85	13	11
TOF Casemanagement Dementie	81	26	22
Frankelandgroep totaal	80	195	161

*er zijn cliënten die de aanbevelingsvraag niet ingevuld hebben, die worden niet meegerekend in de NPS-score.

Samen genieten op de duofiets

Door Gino de Lange, coördinator welzijn

Lekker genieten van de zon op uw gezicht, de wind door uw haren en de mooie natuur om u heen. De vrijheid ervaren van een fietstochtje in de buitenlucht. Dat zijn momenten waar veel mensen van genieten, ook op latere leeftijd.

Sinds kort is er bij onze locatie Harg-Spaland een extra mogelijkheid om eropuit te gaan. Naast de vertrouwde rolstoelfiets kunnen bewoners nu ook gebruikmaken van een duofiets. Samen met onze enthousiaste nieuwe vrijwilliger maken bewoners mooie ritten door de omgeving.

De duofiets biedt niet alleen gezelligheid, maar ook extra veiligheid. De vrijwilliger stuurt en trapt, terwijl de passagier meetrapt. Doordat u naast elkaar zit, ontstaat er gemakkelijk een gesprek en beleeft u de tocht echt samen. Bewoners van alle afdelingen die mobiel genoeg zijn om op de fiets plaats te nemen, zijn van harte welkom om mee te gaan.

De duofiets is gezamenlijk aangeschaft met zorglocatie Vaartland en wordt daarom gedeeld. Hierdoor is de fiets voor Harg-Spaland beschikbaar op maandag en vrijdag.

Het mooiste moment? Dat is wanneer bewoners na afloop enthousiast terugkomen van hun rit. Reacties als: “Wat heerlijk zeg, dit deed ik vroeger elk weekend met mijn man”, “Oh, wat heb ik dit gemist!” en “Wanneer gaan we weer?” laten zien hoeveel zo’n fietstocht betekent.

De combinatie van bewegen, samen op pad zijn en herinneringen ophalen maakt de duofiets van grote waarde voor onze bewoners. Bovendien biedt iedere rit de kans om te genieten van de prachtige omgeving en het gevoel erbij te horen. En juist dát maakt deze activiteit zo bijzonder.

Textielkunst met inhoud

Door Kristy de Gier, dagbestedingscoach

Het wandkleed 'Draden van ons slavernij-verleden' vertelt het verhaal van het Nederlandse slavernijverleden en laat zien hoe deze geschiedenis nog altijd doorwerkt in het heden. Voor iedere provincie is een uniek wandkleed ontworpen waarin lokale verhalen, historische gebeurtenissen en persoonlijke perspectieven samenkomen.

Het Zuid-Hollandse wandkleed is ontworpen door textielkunstenaar Marcos Kueh. Het project is geïnitieerd door Ricardo Burgzorg, terwijl Caroline Grootenboer verantwoordelijk was voor de productie en coördinatie van de makers.

Mede dankzij een van onze vrijwilligsters die veel voor de kerk doet en natuurlijk dankzij de vrijwilligers van de wandelclub kregen de bewoners van het Jacobs Gasthuis de unieke kans om dit kunstwerk in de Grote Kerk te bekijken. Het was prachtig!

Familiegeschiedenis vol met boeiende details: 'Ze was altijd ziek, behalve bij begrafenissen en trouwpartijen'

Het zijn meer dan zestig dozen, vol met stukken over de familie Van Linden van den Heuvell plus de aangetrouwde families. En elke doos bevat wel een document, fotoalbum of voorwerp waarbij je denkt 'Wat geweldig dat dit bewaard is gebleven.'

In een van die zestig dozen zitten twee volgeschreven delen in een net handschrift, volgeplakt met tekeningen, foto's en documenten. Soms leest het als een spannend jongensboek, barstensvol details over het leven in Vlaardingen midden negentiende en begin twintigste eeuw. Wat moeten we Johannes Henricus van Linden van den Heuvell dankbaar zijn dat hij dat allemaal heeft vastgelegd!

Midden tijdens de Duitse bezetting besluit hij om zijn familiegeschiedenis uitgebreid te beschrijven. Misschien heeft hij dan behoefte om even te ontsnappen uit de ellende van

de oorlog, om even terug te gaan in de tijd en zijn ouders, grootouders, ooms en tantes, neven en nichten weer even tot leven te laten wekken. Soms moet hij even stoppen met schrijven, legt hij uit, omdat er geen verlichting meer is, omdat het te koud is of omdat hij te verzwakt is door de honger. Op een bepaald moment, kort na de Bevrijding, maakt hij ook nog een ongelukkige smak van de zoldertrap. Hij breekt zijn dijbeen en moet 103 dagen in het ziekenhuis verblijven. Pas op 20 juli 1946, na een lange revalidatie, kan hij weer doorgaan.

Er moet nóg een deel zijn, want Johannes meldt in het eerste

deel dat het Stadsarchief heeft 'Vervolg' en het eerste paginanummer is 175. Waar is het begin dan, waar zijn die eerdere 174 pagina's? Helaas, we weten het niet. En, om het nog een beetje erger te maken, er ontbreekt nog een belangrijk deel. Want ergens in zijn familiegeschiedenis meldt hij tussen neus en lippen door dat hij ook bezig is met een oorlogsdagboek over Vlaardingen. Wat zou het geweldig zijn als dat dagboek nog ergens zou opduiken! En ongetwijfeld heeft Johannes ook dat deel met foto's en documenten geïllustreerd.

We moeten een keuze maken uit de twee delen, uiteraard kunnen

we niet alles behandelen. Met liefde schrijft hij over zijn opa Joannes Henricus Knottenbelt (Jan) naar wie hij vernoemd is. Geboren op 4 januari 1810 in Nijmegen, later wordt hij in 1838 tot notaris in Vlaardingen benoemd. Het is voor hem de aanleiding om zijn verloofde Geertruida (Truitje) van Dam ten huwelijk te vragen. Ze vestigen zich in de Hoogstraat, om later te verhuizen naar de Markt, op de hoek van de Kerksteeg, in het woonhuis van de overleden notaris Pieter Verkade. De notaris houdt van geschiedenis, maar hij heeft meer interesses. Johannes schrijft over zijn opa: “Een andere liefhebberij was zijn liefde voor bloemen en planten, en dat terwijl hij geen tuin bij zijn huis had! Hij behielp zich met voor het enige raam op het zuiden, dat van de bovengeang, de fraaiste planten te kweken.”

Ook beschrijft Johannes hoe zijn opa eruit ziet: “Grootpapa was zwaar gebouwd, woog 200 pond, werd wegens zijn zwarte haar blauwbaard genoemd, maar was spoedig grijs. Hij was een beminlijke man, gaarne tot verzoening geneigd; sommigen zagen daarin een zekere slapheid, maar dit kon hem nooit in principiële dingen verweten worden.”

Wanneer hij 54 is, krijgt hij de pokken: “Naar men zegt, geïnfecteerd door zijn achterbuurman dr. Niermeier, maar toen wist men nog niet wat besmetting was; de

Het woonhuis aan de Markt met rechts nog net te zien de Kerksteeg

infectie kon evengoed opgedaan zijn bij een pokkenpatiënt die zijn testament maakte.” Notaris Knottenbelt herstelt gelukkig, maar wordt nooit meer de oude. “Een jaar te voren had men nog fleurig de zilveren bruiloft gevierd, maar nu was grootpapa oud geworden en op 21 augustus 1865, terwijl hij ’s middags in de huiskamer zat, valt hij terug in zijn armstoel. Grootmama,

resoluut als altijd, stuurt direct om de dokter, trekt jas, vest en overhemd uit, maar toen Anton (Anthony Knottenbelt, de latere notaris; HT), die met mijn vader naar het Hoofd wandelde, thuiskwam, vond hij zijn vader gestorven van het doorbreken van een maagzweer.” En dan gebeurt er iets vreemds in het huis: “Toen de dode te bed was gelegd en grootmama de kleren opruimde,

waren de gouden knoopjes uit het overhemd verdwenen.”

Geertruida van Dam besluit na het overlijden van haar geliefde man volop door te gaan met het leven, vertelt haar kleinzoon in zijn familiegeschiedenis: “Grootmama, het kleine, pittige mensje, sloeg zich erdoor, bleef in het huis aan de Markt wonen, voedde haar kinderen op en overleefde haar man 32 jaar. Wat hebben wij, kleinkinderen, allen zonder onderscheid van grootmama gehouden! Grootmama met haar mooie zilveren haar, het zwarte mutsje op, met haar witte, doorzichtige handen. Als je het knipje van de voordeur, die nooit op slot was, open had gedaan en je je jas had opgehangen aan de ijzeren porte-manteau, keek je eerst op de grote barometer om grootmama te vertellen ‘hoe laat het was’

Anna Knottenbelt-van Warmelo

(dus hoe de barometer stond) en dan in de huiskamer vond je grootmama altijd in haar zwarte leuningstoeltje met groen trijp overtrokken aan de tafel, waarover een rood pluche kleed en altijd de Nieuwe Rotterdamsche Courant.”

Want, zo herinnert Van Linden van den Heuvell zich, zijn grootmoeder las de krant altijd van A tot Z:

“Ze was uitstekend op de hoogte van de binnen- en buitenlandse politiek, had haar mening en stak die niet onder stoelen of banken. Toen oom Anton nog lid van de gemeenteraad was, kon grootmama hem zo rustig zeggen: ‘Wat ben je nu weer heftig geweest in de raad; neem een voorbeeld aan George (mijn vader), die maakt met zijn rustige betoog veel meer indruk.’”

Als het nodig was, kon ze ook streng zijn: “Haar zoon Jan had zich verwond; ze verbond hem en had daarbij de hulp nodig van Anton. Deze toonde bij het zien van bloed de neiging om flauw te vallen, maar zijn moeder gaf hem een draai om zijn oren, waardoor hij tot de werkelijkheid terugkeerde. (...) Door haar strengheid hield ik, geloof ik, nog meer van haar.”

Ze zou uiteindelijk 87 jaar worden, dat had ze zelf nooit verwacht. Als ze nog jong is, is ze zo zwak dat ze haar man alvast aanraadt om

‘Truitje’ Knottenbelt-van Dam

na haar dood snel te hertrouwen. Haar kleinzoon schrijft: “Ze bleef tot hoge leeftijd gezond, heeft nooit kiespijn gehad en bezat op haar 87ste jaar nog alle tanden en kiezen.”

Uit haar erfenis krijgt Johannes enkele zaken van zijn grootmoeder waarop hij zeer gesteld is: “De perenhouten stoelen van het zolderkamertje, de atlas van Johannes Berghaus en enkele boeken. De stoelen zijn nu 36 jaar bij ons in gebruik en tellen zeker 100 jaar.”

En zo beschrijft hij vele familieleden, met allerlei bijzondere verhalen. Tot slot nog een mooie beschrijving van zijn tante Anna Christina Theodora van Warmelo, zij is getrouwd met ‘oom Anton’, ons Vlaardingers beter bekend als Anthony Knottenbelt.

Anthony Knottenbelt in zijn werkkamer aan de Schiedamseweg met zijn hond Cesar

‘Tante Anna’ boezemt de schrijver meer vrees dan genegenheid in en is een echte zenuwpees. Van Linden van den Heuvell: “Ze was altijd ziek, behalve bij begrafenissen en trouwpartijen. Aan tante kon oom Anton zijn zorgende natuur botvieren: haar kopjes thee brengen, met haar naar diverse doktoren gaan, haar na verscheidene operaties in het ziekenhuis bezoeken enzovoort. Haar dood (op 27 december 1907, HT) was voor oom een zware slag, maar de zo vitale 65-jarige herstelde zich volkomen en maakte op zijn 69-ste jaar een reis naar Sumatra, van waar hij enthousiast terugkeerde.”

Anthony Knottenbelt zou uiteindelijk bijna 89 jaar worden. Zijn dood op 11 januari 1931 is aanleiding tot het bijna volledig volschrijven van het tweede katern van de Nieuwe Vlaardingsche Courant.

De schrijver van de familiegeschiedenis zelf overlijdt op 10 februari 1948. Johannes Henricus van Linden van den Heuvell wordt maar 65 jaar. Ongetwijfeld had hij nog veel meer familieverhalen willen schrijven.

Bronnen:

- Archief Van Linden van den Heuvell (archiefnummer 0125, inventarisnummers 521 en 522)

Notaris Knottenbelt op Sumatra

ZorgkaartNederland in beeld

Door Vivian Bouman, coördinator kwaliteit Frankelandgroep

De Frankelandgroep krijgt regelmatig via ZorgkaartNederland.nl waarderingen binnen van bewoners, familieleden en cliënten uit de thuissituatie.

ZorgkaartNederland is de grootste ervaringssite voor de gezondheidszorg waar mensen hun ervaringen met de zorg met anderen kunnen delen. Belangstellenden kunnen zich, op basis van deze waarderingen, oriënteren op bijvoorbeeld een hulpverlener of zorginstelling en daarmee een keuze maken. We zijn blij met alle waarderingen en houden u graag per kwartaal op de hoogte van de ‘cijfers’.

Waarderingen tweede kwartaal 2026

	Aantal waarderingen	Gemiddeld cijfer tweede kwartaal 2026	Gemiddeld cijfer (vanaf 2023)
Frankeland	0	-	8,6
Harg-Spaland	4	9,2	9,0
Jacobs Gasthuis	0	-	8,9
Schiewaegh	1	9,0	8,6
Vaartland	0	-	9,2
Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep	2	9,5	9,3
Totaal	7	9,2	9,0

Voor in de agenda

Het lijkt nog ver weg, maar voor u het weet, is het zover. Dan is de Sint weer in het land, op de voet gevolgd door de Kerstman...

Zet u deze data maar vast in uw agenda!

Sinterklaasvieringen

- Vaartland, zondag 15 november (Pieten op bezoek, tijd en programma nog niet bekend).
- Frankeland en Jacobs Gasthuis, zondag 22 november (met Dotje en Lotje, in de Kapel van Frankeland), voor (klein)kinderen van bewoners en medewerkers, van 14.30 tot 16.00 uur.
- Schiewaegh, woensdag 2 december, vanaf 15.00 uur, voor (klein)kinderen van bewoners en medewerkers.
- Harg-Spaland, zaterdag 5 december, vanaf 14.00 uur, Sinterklaasviering voor bewoners, inclusief optreden van Johnny Valentino. N.B. de viering voor (klein)kinderen van medewerkers van Harg-Spaland vindt plaats op een ander moment, namelijk op 2 december.

Kerstactiviteiten

(voor zover op moment van verschijnen bekend)

- Jacobs Gasthuis, Koninklijk Schiedams Mannenkoor (KSM) Orpheus geeft een kerstconcert, maandag 7 december om 19.00 uur.
- Vaartland, kerstmarkt, vrijdag 11 december van 15.00 tot 18.30 uur.
- Frankeland, Koninklijk Schiedams Mannenkoor (KSM) Orpheus geeft een kerstconcert, dinsdag 15 december om 19.00 uur.

Ik kom naar het Sinterklaasfeest van Frankeland en Jacobs Gasthuis

Zondag 22 november van 14.30 tot 16.00 uur, Sinterklaasfeest in Frankeland.

Naam (groot)ouder _____ Aantal kinderen _____

Naam en leeftijd kind(eren)

Kind 1 _____ leeftijd _____ jaar

Kind 2 _____ leeftijd _____ jaar

Kind 3 _____ leeftijd _____ jaar

Kind 4 _____ leeftijd _____ jaar

Graag uiterlijk vrijdag 13 november deze strook, inclusief het cadeautje van maximaal € 10,-, inleveren bij de receptie van Frankeland of Jacobs Gasthuis.

Met de strandrups op pad

Door Annelies de Sterke, meewerkend coördinator servicemedewerker en Jacky de Nijs, teamleider zorg

Op vrijdag 24 juli gingen we met vier bewoners en twee medewerkers van de afdelingen 5, 6 en 7 van locatie Frankeland naar het strand van Ter Heijde. We vertrokken om 9.30 uur richting de kust, om een heerlijke dag te hebben, dankzij 'Strandrups de Vrijheid'. Strandrups de Vrijheid maakt een dagje strand namelijk toegankelijk, ook als je slecht ter been bent.

Met de bus gingen we richting hotel Elzenduin in Ter Heijde, wat voor iedereen al een leuke rit was met alles wat we onderweg zagen en tegenkwamen. Voor de bewoners was het een lange tijd geleden dat ze naar het strand waren geweest. Eenmaal aangekomen bij het hotel was het toch nog wel even zoeken naar Strandweg 21. Na wat heen en weer gereden te hebben, wees iemand ons de goede weg en kwamen we aan bij de strandrups.

Na kennismaking te hebben met de gastheer en gastvrouw die ons over het strand zouden rijden, konden we instappen. Een handig liftje aan de zijkant van de rups hielp iedereen er zo in.

Toen iedereen zat kon de motor gestart worden en zaten we vol spanning te wachten wat er komen zou. De rit duurde twee uurtjes. Na wat getril op de weg en met een snelheid van vijf kilometer per uur, kwamen we aan bij de slagbomen van het strand. We gingen de hol op en zagen al snel de zee!

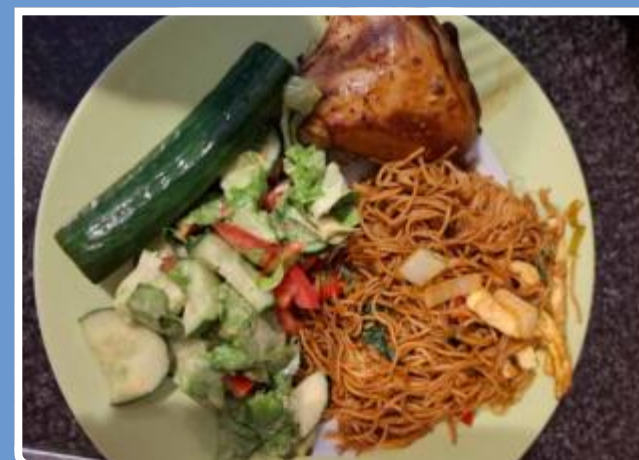
Wat een mooie dag hadden we uitgekozen voor deze rit van Ter Heijde richting Kijkduin. Het was niet te warm en niet te koud, na een paar minuutjes in de rups gingen toch wel de vestjes en jasjes uit. Het was een belevenis voor de bewoners: het zonnetje op het bolletje, de wind in de haren en de glimlach op hun gezicht.

Na een stuk te hebben gereden was het tijd voor koffie en thee tussen de duinen. Na genoten te hebben van het uitzicht was het weer tijd om terug te rijden richting het restaurant waar we een tafel hadden gereserveerd met een lekker twaalfuurtje. Rond 14.00 uur kwam het busje ons weer ophalen en gingen we weer richting Frankeland.

Wat een heerlijke dag hebben we samen beleefd!

Surinaams smullen op de afdeling

Door Britt du Mortier, dagbestedingscoach

Op afdeling 4 van Frankeland kwam onlangs een kok langs, die heerlijke Surinaamse gerechten ging koken voor de bewoners. De bewoners genoten hier enorm van. Er was chow mein met groenten, omeletreepjes met kruiden, kip uit de oven, ingemaakte zoetzure komkommerpartjes met Chinese suiker en een salade van komkommer, tomaat en dungseden ijsbergsla. Hiervan zijn natuurlijk leuke foto's gemaakt!

Creatief met voedsel

In de hongerwinter van 1944-1945 was er grote schaarste aan voedsel en brandstof in het westen van Nederland. Door de spoorwegstaking en het daarna door de Duitsers afgekondigde scheepvaartverbod kon er geen voedsel meer vervoerd worden in Nederland. Met grote gevolgen voor de voedselvoorziening in het westen van het land.

Het was in het hongergebied dus zaak om creatief om te gaan met het beschikbare voedsel, maar ook om door de schaarste creatief te zijn in het verzamelen van eetbare producten. Zo kwamen er, naast van alles wat de natuur te bieden had, ook bloembollen,

zoals tulpenbollen, maar ook dahliabollen en suikerbieten op tafel.

Wat waren de mensen vindingrijk in die tijd. Bloembollen werden gekookt, gebakken, gefrituurd en gepoft. Er werd ook soep

van gemaakt en stampot. Sommigen maakten er zelfs koekjes van. Uiteraard waren de middelen om de bloembollen op smaak te brengen schaars, maar met veel fantasie en hier en daar een extra smaakmaker werd van de bollen een 'heerlijke' groente gemaakt. Honger maakt rauwe bonen zoet...

In het kader van de rubriek 'Herinneringen aan de oorlog' toog ik naar de mannensoos in Vaartland om te informeren of er nog heren waren die een interessante anekdote wisten te vertellen over (voedsel in) de oorlogstijd.

De heer Jos Sandifort was ten tijde van de hongerwinter nog te jong om hier daadwerkelijk herinneringen aan te hebben. Maar hij wist nog wel dat zijn moeder hem later vertelde dat hij in de laatste winter van de oorlog gevoed werd met bloembollen.

Hij vond ze lekker, ook al omdat hij nog geen ander voedsel had geproefd.

Na de oorlog kwam er in de Nederlandse huishoudens langzamerhand weer 'gewoon' voedsel op tafel, zo ook bij meneer Sandifort thuis. Maar volgens zijn moeder vond hij dit erg vies en spuugde het uit. Hij wilde bloembollen, zoals hij gewend was! Hij vertelde met een grote grijns dat hij ook niet dik werd van het eten van bloembollen, omarmde vervolgens zijn buik en zei: "Je kunt zien dat ik geen bloembollen meer eet."

De heer Aad Kamp vertelde dat hij in de oorlog op de Da Costaschool zat in Vlaarding. Dit schoolgebouw werd door de Duitsers gevorderd om daar militairen in onder te brengen. Dus werden de kinderen verdeeld en naar andere scholen gestuurd om toch les te krijgen. Meneer Kamp en nog een aantal kinderen misten hun eigen vertrouwde klaslokaal en gingen daar buurten. Wat schetste hun verbazing toen ze in een raamkozijn brood zagen liggen. Ze pakten het stiekem weg en gingen er met hun buit vandoor. Zo, dat was mooi gelukt en ze wisten gelijk dat ze daar

vaker moesten gaan buurten. Zo gezegd, zo gedaan. Dus liepen ze op een goede dag weer eens naar hun oude vertrouwde school en jawel hoor. Er lag weer brood. Wat ze niet wisten was dat de soldaten de kinderen al hadden gesignaleerd en onder de vensterbank verstopt zaten. De jongens graaiden het brood weg en opeens voelden ze de handen van de soldaten op hun schouder. Oei, wat een schrik! Gelukkig konden de soldaten er wel de humor van inzien. Ze hadden medelijden met de jongens. Die mochten het brood houden.

Frankeland

Shantykoor Stuurloos
Zaterdag 10 oktober om 14.30 uur in brasserie Lidwien

Bridge Town Jazz Band
Zondag 18 oktober om 14.30 uur in brasserie Lidwien

Dameskoor Betty Fox
Zaterdag 21 november om 14.30 uur in brasserie Lidwien

Harg-Spaland

Optreden Muziekboeket
Woensdag 21 oktober om 14.00 uur in de Flamingo

Expressieve kunstbeleving
Woensdag 18 november om 14.00 uur in Bras22
 Expressieve kunstbeleving in het kader van de kunstzinnige themaweek die georganiseerd wordt waar exposities, kunst en spoken word samenkomen

Vaartland

Shantykoor De Vlaerdingse Maatjes
Zaterdag 10 oktober om 14.30 uur in de Grote Vaart.

Het Gouwe Ouwe Koor
Zaterdag 14 november om 14.30 uur in de Grote Vaart

Kerstconcert door Vlaardings Mannenkoor Orpheus
Donderdag 10 december om 14.30 uur in de Grote Vaart

Frankeland

Wie Bewoners Frankeland
Wanneer Van 1 oktober tot begin december
Wat Werk gemaakt tijdens de beeldende therapie, waaronder een reeks portretten

Vaartland

Wie Cursisten Atie Keizerwaard
Wanneer Tot 7 oktober
Wat Schilderijen acryl

Wie Leonie de Graaf
Wanneer 8 oktober tot eind december
Wat Surrealistische collages

in de vitrine

Wie Kees Kleiman in de vitrine
Wanneer Tot 7 oktober
Wat Kijk-objecten

Tweeling-kruiswoordpuzzel

Achter elk cijfer staan twee omschrijvingen. Het is aan u om te bepalen welk woord in welk diagram geplaatst moet worden.

HORIZONTAAL

1 schaaldier; schoenenmerk - 4 klooster; waadvogel - 7 opdracht; plantenwereld - 8 beeldmerk; slaapgast - 9 aanwijzend vnw.; bewijsstuk - 11 luchtvaartmaatschappij; waardeschatting - 13 300 in Romeinse cijfers; heidemeertje - 14 alstublieft (Fr.); glanzende verf - 15 beroep; vreemd - 17 grondsoort; muziekinstrument - 19 karakter; opschudding - 22 hemellichaam; vaat - 23 deel; wachthuisje - 25 peulvrucht; spoel - 27 lerland op auto - reinigingsvloeistof - 29 opening; zangstem - 30 overdreven; persoonlijk vnw. - 31 grond om boerderij; koraalbank - 33 lidwoord; winters voertuig - 34 hoofddekseel; stripverhaal - 36 deel v.e. gebit; golfstok - 37 gehoorzaal; handigheidje - 38 deel v.e. jaar; vaartuig.

VERTICAAL

1 rustig; verharde huid - 2 sterkedrank; zich blameren - 3 Scandinavische munt; schuchter - 4 defibrillator; Noord-Ierse verzetsgroep - 5 kledingaccessoire; spotnaam voor een meisje - 6 metaal; vlug - 10 lichtkring om de zon; model - 11 kleur; wasbak - 12 Mexicaanse pannenkoek- wild zwijn - 15 ruzie; vogel - 16 aanlegplaats; deel v.e. hoofd - 17 Grieks gerecht; militaire rang - 18 Engelse titel; Italiaanse havenstad - 20 binnenste van beenderen; deel v.e. kachel - 21 rayon; water bij Denemarken - 24 dikke pap; vlaktemaat - 26 doorwaadbare plaats; ijsmerk - 28 horizon; voorkeur - 31 vulkaan in Italië; wijnsoort - 32 Griekse kaas; toestemming - 34 kledingstuk; kleine ruimte - 35 Kroatisch eiland; regieaanwijzing.

1		2	3		4	5		6
		7						
8					9			
				10				
	11						12	
13						14		
			15	G	E	16	K	
17		18			19	A	20	21
		22				D		
23	24				25	E		26
27				28		29		
30			31		32		33	
		34				35		
36					37			
		38						

36 7 25 14

1		2	3		4	5		6
		7						
8					9			
				10				
	11						12	
13						14		
			15	K	O	16	K	
17		18			19	A	20	21
		22				A		
23	24				25	K		26
27				28		29		
30			31		32		33	
		34				35		
36					37			
		38						

38 20 6 11

	6	4	9		3			
					6			
9				1	7	5		
2	9			3			4	
4	3					6	7	
						3		
			7	5			9	1
	7				1			
	2				4		5	

Winnaars van de puzzels uit de vorige editie

Oplossing puzzel: wereldbevolking | Oplossing Sudoku: 4

Frankeland / Jacobs Gasthuis

Puzzel: Mevrouw J. Velzing-Peters, Schiedam
Sudoku: De heer A. Westerman, Schiedam

Harg-Spaland

Puzzel: De heer/mevrouw W. van Strien, Schiedam
Sudoku: De heer/mevrouw R. Vorstenbos, Schiedam

Schiewaegh

Puzzel: De heer/mevrouw H. Strik, Schiedam
Sudoku: De heer/mevrouw F. van de Nadort, Chaam (kleinkind maakte de sudoku tijdens een bezoekje aan opa en oma in Schiewaegh)

Vaartland

Puzzel: Mevrouw Den Boer, Vlaardingen
Sudoku: Mevrouw C. Kortekaas, Vlaardingen

Van harte gefeliciteerd! Wint u in Harg-Spaland, Schiewaegh of Vaartland, dan ligt er bij de receptie een waardebon van € 15,- voor u klaar. Winnaars in Frankeland/Jacobs Gasthuis krijgen de waardebon thuisgestuurd. U kunt de oplossing(en) tot uiterlijk maandag 16 november 2026 inleveren bij de receptie van uw locatie of mailen naar fgn.redactie@frankelandgroep.nl. Onder de goede inzenders van één of beide puzzels worden waardebonnen van € 15,- verloot.

Naam

Adres

Postcode en woonplaats

Sudoku

Puzzel

Colofon

Jaargang 17, nummer 3 - 2026
Oplage 2.350 stuks

Frankelandgroep Nieuws is een uitgave voor bewoners en cliënten van Frankeland, Harg-Spaland, Jacobs Gasthuis, Schiewaegh, Vaartland en Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep.

Frankelandgroep Nieuws verschijnt vier keer per jaar. De volgende editie verschijnt op 18 december 2026.

Hoofredacteur Astrid Boonstoppel
Redactieleden Denise Beeckmans, Annelies van Breukelen, Cees van Giezen, Carien Kemink, Elly Kramer, Coen Meeder (fotograaf), Jacqueline van der Pijl en Janneke Warmolts. Met dank aan allen die aan deze editie hebben meegewerkt.

Vormgeving DTPat - Patrick Mostert
Coverfoto Coen Meeder

Redactieadres
Frankelandgroep Nieuws
Sint Liduinastraat 10
3117 CS Schiedam
010 - 426 49 25
fgn.redactie@frankelandgroep.nl

Inleveren van kopij
Kopij voor de volgende editie kan worden [gemaild](#) of worden ingeleverd bij het secretariaat van Frankeland, t.a.v. redactie Frankelandgroep Nieuws. Dit kan vanaf nu al, maar de uiterlijke inleverdatum is **maandag 16 november 2026**. Kopij die na deze datum wordt ingeleverd, kan niet meer worden geplaatst.

De redactie behoudt zich het recht voor inzendingen te weigeren, te redigeren of in te korten.

www.frankelandgroep.nl